

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za
zemstvo razen Amerike: četrtletno 13 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.713.

Predsednik JNS Peter Živković v Sloveniji

Postojanke Jugoslovenske nacionalne stranke v Sloveniji
so trdne

Iz vseh krajev Slovenije so se zbrali v nedeljo na banovinski konferenci Jugoslovenske nacionalne stranke v Ljubljani strankini zastopniki in delavci. Potek zбора je jasno pokazal njih nezlomljivo voljo in neomajno borbenost. Sestanek je bil sklican z namenom da se predstavniki in politični delavci v strankinih organizacijah iz vse Slovenije spoznajo s predsednikom stranke Petrom Živkovićem in njegovimi najtesnejšimi sodelavci.

Zanimanje za sestanek je bilo toliko, da je bila velika dvorana Kazine nabito polna. Polni so bili tudi stranski prostori in več sto ljudi je moralo ostati na restavracijskem vrtu in na verandi. Posebno razveseljivo je bilo, da so bili med odposlanci z dežele pretežno kmečki ljudje in da je bilo med zbranimi zelo mnogo mladine, kar je najboljšje jamstvo za neomajno borbenost.

Viharne počastitve Živkovića

Začetek konference je bil napovedan za 10. uro. Točno tedaj je prispel predsednik Peter Živković s podpredsednikom Jovanom Banjaninom in drugimi spremljevalci. Sprejet je bil z viharnimi počastitvami, ki so trajale več kakor pet minut in prešle v državno himno, ki jo je pela vsa dvorana. Sledili so navdušeni vzkliki kralju in državi, pa spet in spet Petru Živkoviću in jugoslovenski misli.

Le s trudom si je predsednik banovinskega odbora dr. Janko Rajar priboril besedo. Ko pa je ob otvoritvi kot prvega pozdravil strankinega predsednika Petra Živkovića, se je spet dvignil vihar vzklikov. Navdušenih počastitev so bili deležni tudi vsi ostali člani vodstva, ki jih je navajal dr. Rajar v otvoritvenem govoru: Jovan Banjanin, dr. Peter Zec, senatorji dr. Arandjelinović, Dragović in Popović in narodna poslanca iz Hrvatske Cvetić in dr. Došen. Z mogočnim ploskanjem je sprejela dvorana pozdrave, ki jih je predsedujoči dr. Rajar naslovil na dr. Alberta Kramerja in Ivana Puclja in na slovenske narodne poslance, ki so ostali zvesti Jugoslovenski nacionalni stranki, Ivana Mohorića, Avgusta Lukačiča, Ivana Prekorška, Milana Mravljeta, Albina Komana, Rajka Turka, Rudolfa Pleskovića in Hočevarja. Pozdravil je tudi zastopnike mladinske organizacije in sporočil, da se je opravičil zaradi bolezni zadržani podpredsednik stranke Juraj Deme-trović. Z odobravanjem je bil sprejet predlog, naj se odpošlje Deme-troviću pozdravna brzojavka.

Uvodni nagovor dr. Rajarja

Predsedujoči dr. Janko Rajar je v kratkem uvodnem nagovoru opozoril, kako so nasprotniki že neštetokrat položili JNS v grob. Sprejem Petra Živkovića v soboto zvečer in ta skupščina dokazujeta, da naša stranka nele ni umrla, marveč da je še bolj čvrsto strnjena, kakor je bila poprej. Omenil je, da strankini zbori, ki se vrše po vsej državi, pričajo, kako dobiva jugoslovenska misel nove-

ga razmaha v vseh krajih države in med vsemi sloji našega naroda. Svoj govor je zaključil z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II., kar je izzvalo viharno vzklikanje za kralja, kraljevski dom, našo vojsko in državo.

Živković o osnovah, smotrih in nalogah jugoslovenskih nacionalistov

Nato je dobil ob ponovnih bučnih vzklikih besedo Peter Živković, ki je po iskrenem pozdravu zbranih odposlancev iz vse Slovenije izvajal med drugimi:

Politični program naše stranke je vsem vam znan, saj je bil izražen že pri otvoritvi narodnega predstavnštva 19. januarja l. 1932. Toda danes, ko se na vseh straneh pojavlja težnja za razbijanjem nacionalnih sil, je treba vnovič naglasiti potrebo, da se zberejo vse delovne sile Jugoslavije na osnovi jasne in odločne, edino odrešilne miselnosti jugoslovenstva. Notranje preosnove Jugoslavije se morajo in se edino morejo izvesti v znamenju neomajne vere v jugoslovensko misel. To se pravi: na osnovi enakosti, bratstva in popolne enakopravnosti vseh Hrvatov, Slovencev in Srbov, katerih obstoj in bodočnost sta zavarovana in zajamčena samo v čvrstem okviru Jugoslavije.

Biti v službi naroda, boriti se za njegov in domovine napredek, ne more biti monopol nobene stranke, nobene skupine in nobenega poedinca, pa naj je na vladi ali ne. Vdano služiti najvišjim koristim naroda in države ni samo pravica vsakega državljana, marveč tudi njegova prva dolžnost. Pri izvrševanju te svete dolžnosti morajo tekmovati posamezniki in skupine brez ozira na socialni položaj poedinca, brez ozira na versko in plemensko pripadnost.

Jugoslovenska nacionalna stranka si bo prizadevala, da bo vedno prva v izvrševanju vseh dolžnosti nasproti dragi nam domovini Jugoslaviji, narodu in našem mlademu kralju.

Vse naše delovanje mora postavljati državo in narod nad vse drobne posebne koristi poedincev in skupin v trdni veri, da bomo prav s tem najbolj služili koristim najširših narodnih slojev. V nasprotju z onim praznim političnim delovanjem, ki postaja čisto samo sebi smoter in se izgublja v osebnih napadih, spletkah in površnosti, poudarja JNS svoje osnovno načelo, da se mora vse politično delo vedno staviti v službo jasno določenih nalog na gospodarskem, socialnem in prosvetnem področju, ker je le tako mogoče doseči izboljšanje blagostanja vseh slojev jugoslovenskega naroda.

Jugoslovenska nacionalna stranka je politična organizacija ljudi, ki verujejo, da se misli narodne in državne svobode in skupnosti najbolje služi, ako se ta misel nasloni na srečo in blagostanje širokih ljudskih slo-

jev. Ne samo edinstvo zaradi edinstva, ne samo svoboda zaradi svobode, marveč oboje v službi najvišjih idealov naroda, da bo naš jugoslovenski človek srečen in zadovoljen v svoji domovini in narodni skupnosti. Ta smoter nas bo vodil tudi pri vseh notranjih preosnovah in v njem je jamstvo, da ne morejo biti zapostavljene pravice in težnje nikogar.

Ker je v naši notranji politiki glavni smoter notranja utrjenost, bodo tudi naše težnje usmerjene k splošnemu pomirjenju med dobronamernimi ljudmi, ki se dobe v vseh političnih skupinah in strujah in ki so brez dvoma v ogromni večini med Hrvati, med Slovenci in med Srbi.

Jugoslovenstvo niti kot nacionalna niti kot državna misel ne izključuje naših slovenskih, hrvatskih ali srbskih čustev. V spoštovanju plemenskega imena, pisave in jezika, postaja jugoslovenstvo resnično obeležje enega, nedeljivega naroda, ki živi v svoji svobodni narodni državi.

Samo tako pojmovana misel jugoslovenstva, ki pri spoštovanju plemenskih svetinj kot splošna narodna misel zbira ves naš narod pod zastavo z geslom »En narod in ena država« nas bo zvezala z močnimi vezmi medsebojnega zaupanja in bratske ljubezni ter bo zbrala k sodelovanju vse dobro hoteče delovne narodne moči za dobro našega mladega kralja, vsega naroda in naše mile kraljevine Jugoslavije.

Usodni razvoj dogodkov v svetu in pri nas narekuje vsem državljanom potrebo, da opuste opasno ravnodušnost, ki se ne briga za to, kdo vodi državo. Enako kakor ste leta 1908. ob priliki krvavih dogodkov pri proslavi sv. Cirila in Metoda disciplinirali svoja srca in svoje duše ter se zbrali na skupno borbo za obrambo svoje narodne svobode, časti in imena, se morate tudi danes vsi brez razlike na prejšnje razdvojenosti zbrati k skupnemu delu, složnemu in vzajemnemu, okrog programa in zastave Jugoslovenske nacionalne stranke, da bomo ohranili, čisto uredili in okrepili našo drago skupno domovino kraljevino Jugoslavijo.

Prvi zobobol
naj bo pri Tvojem
otroku tudi zadnji!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

S temi mislimi in željami vas iskreno pozdravljam. Živel!

Ostali govorniki

Živkovičevemu govoru je sledilo viharno odobravanje. Govorili so nato drug za drugim ostali člani strankinega vodstva.

Jovan Banjanin, podpredsednik JNS, senator, je med nacionalisti v Sloveniji že dobro znan. Sivolasi borec za jugoslovensko misel je govoril o položaju jugoslovenskih nacionalistov v Sloveniji in jim izrazil zahvalo in priznanje za njihovo borbo in delo. Razpravljal je o demokraciji, zastavah, fašizmu, diktaturah, komunizmu. Navajal je nekatere odstavke iz knjižice, s katero se je pokojni dr. Sušteršič obračunal z nekdanjimi svojimi političnimi sodelavci. Zlasti je naglašal potrebo doslednosti in iskrenosti v politiki in pokazal usodne posledice neiskrenosti, ki jo opažamo v nekaterih drugih taborih. S podatki je ocenil delo sedanje vlade in Jugoslovenske radikalne zajednice. Poudarjal je, da je možnost narodnega sporazuma v državi edino na osnovi jugoslovenske misli. Bavil se je z očitki, ki padajo iz nasprotnih vrst na JNS, in pokazal, kako so vsi ti očitki prazni.

Naslednji govornik je bil senator in nacionalni borec iz Like **dr. Peter Zec**. V kratkem govoru je izpopolnil izvajanja svojega prijatelja Banjanina in orisal razloge, ki so dovedli do današnjega političnega položaja v državi. Orisal je pojem unitarizma (edinstva), ki še daleč ne pomeni centralizma. Pokazal je, kako v našem političnem življenju manjka čuta za odgovornost.

Predsednik senatorskega kluba JNS in ž. **Daka Popovič** iz Novega Sada je najprej izpovedal, kako rad prihaja v Ljubljano in Slovenijo, kjer vedno sreča zveste in odločne jugoslovenske nacionaliste. Razpravljal je o gospodarskem položaju v državi in gospodarski politiki vladajoče stranke. Orisal je veliko delo, ki ga je izvršilo prvo jugoslovensko narodno predstavništvo v letih 1932. do 1934. Opozoril je, kako je JNS ne le po svojem programu in svojih pravilih, marveč tudi po vsem svojem duhu in delu resnično demokratična stranka. Orisal je še razmere v zdajšnji narodni skupščini in vzroke, zakaj se skupščina tako redko sestaja. Zaključil je z vzklikom slovenski in jugoslovenski Ljubljani in z zagotovilom, da

se bo vračal v Vojvodino z občudovanjem in spoštovanjem v srcu.

Jugoslovenski voditelj iz Dalmacije senator **dr. Grga Andjelinović** je poudaril velike zasluge naprednih Slovencev za prebuditvev in utrditev najprej slovenske in nato jugoslovenske narodne zavesti med prebivalstvom Slovenije. Tople besede je naslovil na mladino, ki se zbira okrog jugoslovenske zastave, ki je bila, je in bo tudi v bodočnosti zmagovita. Pokazal je na razliko med resnično in lažno demokracijo, razkrinjal hujskarije, da je jugoslovenski nacionalizem fašističen, orisal bistvo in zunanji izraz politične svobode. Ostro in učinkovito je zavrnil očitke, da jugoslovenski nacionalisti rušijo, kar je srbskega, hrvatskega in slovenskega. Jugoslovenstvo je vse ono, kar je dobrega in lepega v srbstvu, hrvatstvu in slovenstvu. Vsa dvorana se je odzvala njegovemu vzkliku, da hočejo nacionalisti slej ko prej z vsemi močmi čuvati Jugoslavijo in njeno svobodo ter delati za napredek naroda in države.

Zastopnik kršne Šumadije senator **Milutin Dragović** je sporočil pozdrave šumadinskih in sploh srbskih kmetov in izrazil svoje veselje, da je med Slovenci. Nato je orisal razne pojave iz današnjega političnega položaja. Pokazal je na kvarne posledice, ki nastajajo iz slepe politične strasti, in poudarjal utemeljenost načela, da nobena stranka ne sme biti sama sebi smoter in namen, temveč da se mora smatrati vedno le za sredstvo narodovega napredka. Naposled je omenil, koliko zaupanje uživa Peter Živkovič med srbskim prebivalstvom, kar je izzvalo nove vzklike. Zaključil je z izrazom iskrenega zadoščenja in veselja, da se je spet lahko prepričal, kako globoko je jugoslovenska misel vkoreninjena tudi med Slovenci.

V imenu mladinske organizacije JNS je spregovoril **g. Uršič**, katerega izvajanja so naletela na živahno odobravanje vseh navzočih. Izpovedal je vero mladine v jugoslovensko misel, njeno zaupanje v načela in program JNS ter njene voditelje. Mladina bo sledila in jih na vso moč podprla v njihovem delu za ureditve vseh smotrov.

Iz množice se je oglašil zastopnik jugoslovenske nacionalistične mladine in pozdravil Petra Živkoviča kot preizkušenega borca za jugoslovensko misel v imenu onih nacionalistov, ki stoje ob dnevnih političnih borbi sicer

na strani, ki pa ne morejo ostati ravnodušni, kadar gre za njihova osnovna načela, za jugoslovensko misel.

Navdušeno pozdravljan je nato povzel besedo **dr. Albert Kramer**. Le na kratko je govoril, a vsa njegova izvajanja so zbujala vedno na novo burno pritrjevanje.

Prav tako so zborovalci pozdravljali senatorja **Ivana Puclja**. Njegov kratki govor je bil ponovno prekinjen s ploskanjem in vzklikanjem. Orisal je med drugim dogodke v zgodovinski noči od 5. na 6. januar leta 1929. in pa razmere, ki so do šestega januarja privedle.

Po končanem zboru popoldne so se Živkovič in drugi člani vodstva stranke v spremstvu dr. Kramerja in Ivana Puclja, podpredsednika dr. Pirkmarjerja in drugih predstavnikov banovinskega odbora JNS odpeljali najprej na Notranjsko.

Pot po Sloveniji

Ustavili so se najprej na Vrhniki, kjer jih je pred domom poslanca **g. Hočevarja** pozdravila množica somišljenikov. Prav tako navdušen spreje mso doživeli v Logatcu in na Raketu. Med potjo proti Sodražici so ljudje ob cesti navdušeno pozdravljali Živkoviča in v Cerknici so dekleta kar zasula avto s cvetjem. Pred Sodražico je pričakalo goste nad sto kolesarjev s cvetjem in zastavicami. Enako lepi sprejemi dragih gostov so bili v Ribnici in v Velikih Laščah.

V ponedeljek so obiskali Vižmarje, Škofjo Loko, Kranj, Kamnik in Domžale, kjer so povsod doživeli viharne počastitve. Popoldne pa so se odpeljali preko Trojan na Stajersko ter se ustavili v Zalcu, Ptuj in Ljutomeru, v terek pa pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, v Mariboru, Konjicah, Celju in na Zidanem mostu. V vseh teh krajih so pričakali drage goste številni somišljeniki, ki so nacionalne politične voditelje iskreno pozdravili.

Pot nacionalnih voditeljev po naših krajih je izpričala, da preveva naše nacionalne ljudi velika borbenost in da so postojanke jugoslovenske misli v Sloveniji trdne. Poizkusi majhnih demonstracij v posameznih krajih so dosegli prav nasproten učinek.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

»Morda je bila pa v sobi takrat, ko smo mislili, da je kje zunaj.« si je tiho rekla. »Slišala je vse, pa se je zbelala in pobegnula... Samo kam je šla? Kam jo je zaneslo? Joj, da moram biti tako nesrečna!« je vzkliknila in se vrgla na posteljo.

Štrbela jo je. Marija je neizkušena, ne pozna sveta in bog ve, kam jo bo zaneslo in kaj bo z njo. Toda morda le ni šla daleč, morda se bo še vrnila... je pomislila Kačarica.

Vstala je in se počasi vrnila po stopnicah v kuhinjo. Tedaj je stopil njen mož v vežo.

»Stari! Ali si kaj videl Marijo?« mu je dejala.

»Ne,« je odvrnil Kačar. »Zakaj pa vprašuješ? Ali je ni v hiši?«

»Ne, ni je. Ne vem, kam je šla. Skrbi me.«

»E, daleč ni šla. Se bo že vrnila.«

»Bila sem v njeni sobi,« je povedala Kačarica. »Veš, kaj sem videla? Vse je prazno, vse je pobrala in nekam šla. Samo kam?«

»E, hudiča!« je vzkliknil Kačar in se zdrznil. »Kaj naj pa to pomeni? Kaj pa jo je prijeto?«

»Temu si ti kriv,« se je tedaj ujezila Kačarica. »Včeraj si kričal, kako jo boš pognal od doma, zdaj pa imaš. Sama je šla, da je ne boš podil.«

»Pa vendar ne misliš, da je res ušla?« Kam naj pa gre, saj nikogar nima.«

»Kaj vem. Šla je.«

»In nič ni napisala?« se je začudil Kačar.

»Nič nisem videla,« je dejala njegova žena. Potem je šla hitro po stopnicah v Marijino sobo. Vse je prebrskala, vse premetala. Nazadnje je našla na oltarju listič, na katerem je bilo napisano:

MIRKO BRODNIK:

JUBEZEN NE UMRE

»Moram iti.« je tiho rekel Andrej in ji lubeče položil roko okoli vratu. »Pogrešili me bodo. In nočem, da bi me takoj spravili v zvezo s tvojim begom. Že tako bodo dovolj klepetali.«

»Ali te mar ne bom več videla?« je zahtevala Marija.

Dolgo je molčal. Seveda, še nekaj dni in iti bo moral... Potem pa jo je pobožal po laseh in ji rekel:

»Saj še pridem, Marija. Še enkrat pridem po slovo, preden pojdem k vojakom. Ne bom te kar tako pustil same. Saj smem priti, boštra ali ne?«

»Seveda smeš,« je odvrnila boštra, vsa srečna, da mu lahko pomaga.

In potem se je odpravil. Z Marijo sta šla počasi čez vrt, do gozda. Tam jo je še enkrat privlel k sebi in jo poljubil, potem pa so ga zakrila temna drevesa. Marija je še dolgo molče gledala za njim.

VI.

Pri Kačarjevih

Med tem pa se je tudi že doma zgodilo marsikaj.

Tisto jutro se je Kačarici čudno zdelo, da vrata niso bila zaklenjena, ampak samo priklonjena. Toda mislila si je, da jih je pač

snoči pozabil mož zakleniti, ko se je precej pozno vrnil domov.

Marija je navadno prihajala iz svoje sobe kaj zgodaj. Ta dan pa je ni bilo od nikoder. Kačarica, ki se je že nekoliko potolažila od večerajšnjega razburjenja, si je mislila, da hči pač spi in dejala si je:

»Naj le spi. Nabrž ponoči ni mogla dolgo spat. Zdej bo vsaj to nadomestila.«

Saj stara Kačarica v srcu ni bila staba ženska, nasprotno, še celo kakšnega plemenitega čuvstva je bila zmožna.

Toda minila je deveta ura, prišla je deseta, Marije pa le še ni bilo iz sobe. Tedaj je šla Kačarica po stopnicah navzgor in jo na mostovžu poklicala:

»Marija!«

Nič odgovora.

Stopnja je k vratom in jih počasi odprla. Potem je kakor okamenela obstala. Zagledala je prazno posteljo, odprto omaro, ki je bila skoraj prazna...

V trenutku je vedela, kaj to pomeni.

»Marija je ušla od doma,« si je tiho rekla. »Zakaj?«

Ni si takoj vedela razložiti njenega bega. Potem se je spomnila, kako je njen mož prejšnji dan rogovil zaradi nje, kako ji je grozil...

Naše delavstvo odhaja v Nemčijo

Nedavno smo poročali, da je iskala Nemčija pri nas 2000 poljskih delavcev. Nemški agentje so šli prvo v Prekmurje, odkoder sta odpotovali v Nemčijo že dve skupini. Prva je štela 400, druga pa 586 ljudi. V drugi skupini je bilo tudi precej fantov in deklet z Murskega polja in iz Slovenskih gorc.

Ostalih 1000 poljskih delavcev so nemški agentje šli iskat na Ptujsko in Dravsko polje, kjer so jih menda že dovolj nabrali. Iskali so predvsem ženske, ker pravijo, da so za posebna kmetijska dela spretnejše. Delavci in delavke za Nemčijo smejo biti stari 18 do 32 let in morajo biti čisto zdravi. Poleg tega se morajo obvezati, da bodo ostali v Nemčiji do decembra l. 1938. Zasluzek je razmernó dober: 30 do 40 mark na mesec hkratu s stanovanjem in hrano.

Kakor poročajo iz Novega Sada, pridejo

nemški agentje iskat delavce tudi v Vojvodino, in sicer bi jih radi dobili tam okoli 1000, med njimi 70 odstotkov žensk, izurjenih za delo pri živinoreji in v mlekarstvu. Ti delavci naj bi bili zaposleni v Nemčiji tri do štiri leta. Sprejemali pa bodo predvsem takšne delavce in delavke, ki znajo nemški.

Po drugih naših krajih Nemci menda ne bodo iskali delavcev. Toliko v vednost tudi onim, ki so se obrnili na naš list po pojasnila. Na naš nasvet, naj povprašajo na borzah dela, kaj je z zaposlitvijo v Nemčiji, smo dobili več dopisov, da na borzah dela o vsem tem ničesar ne vedo. To dejstvo kaže na to, da naše borze dela niso organizirane kakor bi morale biti. Vsaka borza dela bi morala biti o takih rečeh toliko poučena, da bi lahko dala potrebna pojasnila vsakemu delavcu, ki jo pride vprašat za svet.

Zavarovanje delavcev pri javnih delih in kmetijskih strojih

O zavarovanju delavcev, ki so zaposleni po uredbi o javnih delih, je ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje izdalo nova določila, ki so važna za delodajalce in prizadete ustanove.

Glavna določila so tale:

Delavci, ki so zaposleni pri javnih delih po uredbi o javnih delih, se ne zavarujejo za bolezen in se zanje ne plačajo prispevki za borzo dela in delavsko zbornico, temveč samo za nezgodo. To ugodnost pa uživajo samo država, banovina ali javna samoupravna telesa, ki izvajajo javna dela, pa še ti samo tedaj, če se ta dela opravljajo brez licitacije v lastni ali mešani režiji, torej le takrat, kadar delavce plačajo iz kreditov za javna dela neposredno ona javna oblastva, ki dela vrše.

Kadarkoli pa se javna dela oddajo po licitaciji drugemu, tedaj je ta prevzemnik delodajalec in mora prijaviti vse delavce za bolezen in nezgodo kakor ostale delavce ter zanje plačati prispevke.

Občine, ki izvajajo javna dela iz svojih sredstev, so dolžne prijaviti vse delavce tako za bolezen kakor za nezgodo, ker so iz bolniškega zavarovanja izvzeti samo oni delavci pri javnih delih, ki so plačani iz državnega ali banovinskega sklada za javna dela.

Vse delodajalce opozarja urad, da upoštevajo gornja navodila in prijavijo v zavarovanje tudi one delavce pri javnih delih, katere so prevzeli v izvršitev kot samostojni podjetniki.

***

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja tudi na nastopno:

Zavarovanje delavcev pri kmetijskih strojih je važno vprašanje za vsakega kmečkega gospodarja. Vendar pa prizadeti posestniki z nejevoljo plačujejo zavarovalne prispevke. Posebno se sklicujejo na to, da delavci pri kmetijskih strojih niso v nikaki nevarnosti in da pri strojih najnevarnejša dela opravljajo posestniki sami. Hkratu se pritožujejo, da so

»Če ni to kaj s Podbregarjevem v zvezi...«

Najbolj verjetno se mi zdi...«
Kačarica je pogledala kvišku.

»Morda pa res utegne biti tako,« je rekla po kratkem premišljevanju. »Pojdi tja in povprašaj!«

»Da bi šel tja? Ali si že pozabila, kako je bilo še nedavno? Najprej sem se tožaril z njim, zdaj pa naj bi šel tja?«

»Kje pa boš zvedel? Andreja moraš vprašati.«

»Ne, ne, tja ne pojdem,« se je branil Kačar. »In zakaj ne? Pojdi vendar! Ali pa če nočeš... pojdem jaz... Mene menda ne bodo vrgli pred prag...«

»Da, ti pojdi rajši...«

Kačarica je vstala in se počasi odpravila.

»Čez nekaj časa mi pridi nasproti,« je rekla možu. Nič drugega. Še enkrat si je obrisala oči, potem je skočila čez prag.

VI.

Za hčerjo.

Tudi pri Podbregarjevih so se ta dan čudili, ko Andreja ni bilo od nikoder. Sicer je prejšnji večer rekel, da pojde morda v mesto, toda nič določenega ni bilo. Zdaj pa je bila že pozna popoldanska ura, pa se še ni vrnil, čeprav je moral vedeti, da ga doma čaka delo.

Podbregar je neprestano prihajal z njive in povpraševal za njim, tako da se je Podbregarica že kar jezila nanj:

»Pa menda res ne moreš biti brez njega! Kaj pa si tako v skrbeh? Saj se ti ne bo izgubil! Tisto malo dela boš že sam opravil. Pusti ga vendar še te dni, kar bo doma. Naj

Dve ženi - dva svetova

bo malo prost. Saj si ga tako dovolj upregal v zadnjem času.«

Podbregar je molčal, čeprav je imel manšikaj na jeziku

Počasi se je okrenil in stopil na prag. Pogledal je pred hišo, tedaj pa se je iznenada zdrznil. Pri ograji je stala Kačarica in odpirala vrata. Presenečen ni vedel, kaj naj ji reče in se ni zganil.

Počasnih korakov je šla Kačarica čez dvorišče in zavila proti vratom.

»Dober večer!«
»Bog ga daj!« je odvrnil Podbregar. »Sicer pa še ni večer.«

To je bilo edino, kar mu je prišlo na misel. In sam pri sebi je razmišljal, kako naj se vede in kaj je utegnulo Kačarico privedi v hišo.

»Nekaj sem vas prišla vprašati,« je dejala tedaj Marijina mati in sedla na klop ob vratih. Poznalo se ji je, da je utrujena.

»Kar z besedo na dan,« je rekel Podbregar, »čeprav bi bil Kačarico najrajši zapodil, odkoder je prišla. Na tihem se mu je zdelo, da

»Šla sem, ker sem morala iti. Ne izprašajte, zakaj. Vrnem se, ko bo čas. Ni me treba iskati, dobro sem preskrbljena.«

Nič drugega. Uboga Marija je napisala, da je dobro preskrbljena, preden je vedela, kaj bo z njo...

S povešeno glavo je prinesla Kačarica listek v kuhinjo in ga brez besed pomolila možu.

Kačar si je nataknil naočnike in ga počasi prebral, besedo za besedo. Potem je nemo pogledal predse in rekel:

»Kaj naj storiva? Kaj bodo ljudje rekli?«

Tisti dan je bil pri Kačarjevih kaj žalosten. Kačarica se kar ni premaknila od svojega ognjišča. Zamišljeno je gledala predse in pogosto so jo oblike solze. Neprestano je morala misliti na Marijo. Zdaj se je je spomnila, ko je bila še čisto majhna, ko se je še držala njenega krila in delala prve korake. Potem, kakor je doraščala, kako je začela hoditi v šolo... o, kako hitro se je vse to zvrstilo. Kačarici se je zdelo, da je minilo vse mimo grede. Še nikoli ni pomislila na svojo hčer.

Kačar pa je hodil okoli hiše kakor izgubljena ovca. Nikjer ni našel obstanka. Časih je stopil na prag, da bi zavil v hišo, pa se je vselej premislil. Potem se je pa le odločil in šel v kuhinjo. Žena ga je samo molče pogledala in spet skrila roke v robcu.

»Ti, žena,« ji je tiho rekel in stopil k njej. Zaihtela je v odgovor.

»Nekaj sem si mislil,« je v zadregi nadaljeval.

»Kaj pa?« je komaj izdala med ihtenjem.

pri strojih zaposleni največ družinski člani gospodarja, kakor žena, otroci in drugi sorodniki.

Doslej izdani plačilni nalogi so pravomočni in so pritožbe proti tem plačilnim nalogom odveč. Pritožitelji si delajo le nepotrebne stroške s poštino.

Ker je urad zaradi stiske kmetijskega gospodarstva pri izterjavi zelo milo postopal, so ostali posestniki na dolgu še precejšen znesek na prispevkih.

Urad teh prispevkov ne more odpisati ali zbrisati. Zato naproša vse posestnike, da v svojo lastno korist čimprej plačajo vse zaostale prispevke za kmetijske stroje, da se izognemo prisilnim izterjavam, katere bo moral urad v doglednem času izvesti.

Novih prispevkov za bodočih pet let pa urad ne bo predpisoval onim, ki nimajo strojev z nad 15 HP, in onim, ki stroje rabijo le za lastno porabo, ker je banska uprava prevzela plačilo zavarovalnih prispevkov namesto lastnikov strojev.

Zavarovanj pa bodo v bodoče poleg delavcev pri strojih tudi gospodarji sami. Otroci do 14 let starosti niso zavarovani.

Posestnike prosimo, da spoznajo, kako jim koristi nov način ureditve zavarovanja pri kmetijskih strojih, ki se ga je posrečilo doseči le njim v korist.

Politični pregled

V začetku tega tedna je z letalom

prispel v Beograd nemški zunanji minister dr. Neurath.

Na letališču v Zemunu so ga sprejeli ministrski predsednik dr. Stojadinovič, minister za vojsko in mornarico general Marič in drugi odličniki. Nemški državnik je ostal v Beogradu tri dni in se je razgovarjal z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovičem predvsem o poglobitvi gospodarskih stikov med obema državama, tako tudi o dobavah jugoslovenskih sirovin za Nemčijo. Dotaknila sta se še drugih vprašanj, ki zanimajo obe državi, in naglašala koristi miroljubnega sodelovanja obeh držav. Dr. Neurath, ki je bil sprejet tudi pri knezu namestniku Pavlu, je izjavil novinarjem, da je prisrčni sprejem, ki ga je bil v Beogradu povsod deležen, napravil nanj

ga morda išče zaradi Andreja. In Andreja zdaj ni doma...

»Naša Marija je nekam šla,« je tedaj v zadregi začela pripovedovati Kačarica.

»Hm,« je zagodel Podbregar, »kaj mi to pripovedujete? Ali mislite, da jaz pazim nanjo?«

»Ne, samo skrbi me, kam je šla, ko je vzele vse svoje reči s seboj, pa sem mislila... če morda vaš Andrej kaj ve...«

»Naš Andrej? Kaj pa naj bo spet to?«

Kačarica je dolgo molčala, potem pa je dejala:

»Pravijo, da ste se rada videla... Pa sem mislila, da bi morda on kaj o tem vedel...«

»Da sta se rada videla? O, tudi jaz sem to slišal,« je rekel Podbregar, »pa sem hitro pokazal, da mi to ne gre v račun. Ne, ne...«

»Vem,« je tiho odvrnila Kačarica. »Zvedela sem...«

»No, kaj naj storim?« je v zadregi rekel Podbregar. »Saj vam ne morem pomagati. Jaz ne vem, kam je šla...«

»Če bi hoteli vprašati Andreja?... Morda on kaj ve?... Morda bi njemu kaj rekla?«

»Andreja pa ni doma,« je rekel Podbregar.

»Kje pa je?« se je začudila Kačarica.

»Ne vem. Za njim ne hodim, čeprav bi bilo, se mi zdi, potrebno. Bo že prišel. Rekel mu bom, naj se oglasi pri vas, ko se vrne. Sicer pa dvomim, da bi on kaj vedel. Mislim, da se bo dobro premislil, in ne bo hodil z Marijo, saj ve, kaj ga čaka, če me ne bo poslušal. Dovolj razločno sem mu to povedal.«

Kačarica je vstala. Še bolj ukrivljen je bil njen hrbet kakor prej.

globok vtisk. Iz Beograda je odpotoval dr. Neurath v Sofijo.

Iz Moskve prihajajo vesti

o novih aretacijah pristašev Trockega.

Tako je bil te dni zaprt maršal Tuhačevski. Nekaj dni zatem so prijeli šefa ruskega vojaškega letalstva Aksnisa. Sledile bodo baje aretacije še nekaterih drugih vojaških odličnikov. Aretirancem se očita rovarjenje proti Stalinu.

S španskih bojišč prihajajo kakor običajno nejasne vesti, ki pa le kažejo, da se vojna sreča menjuje. Zadnje dni so

frankovci spet bombardirali Madrid.

Izstrelili so nanj okoli tisoč granat. Število smrtnih žrtev cenijo na 100, a ranjenih je bilo nad 200 ljudi. Vladno topništvo je na ta napad odgovorilo z obstreljevanjem frankovskih postojank severno od Madrida. Angleško časopisje piše, da je Nemčija te dni umaknila iz Španije 300 svojih prostovoljcev, ki so se borili na frankovski strani. Ta ukrep nemške vlade smatrajo za nov prispevek k pomirjenju dosedanjih napetosti v Evropi. Po neki drugi vesti pa so frankovci dobili iz Nemčije spet večje število letal. Na baskovskem bojišču zadnje dni ni bilo posebnih dogodkov. Po francoskih vesteh se vladna vojska pripravlja na veliko ofenzivo na vseh bojiščih. Pravijo, da frankovcem zelo trda prede, odkar se je ponesrečil z letalom njih general Molla, ki je bil znan kot vojaški strokovnjak.

Angleška vlada je pretekli teden izdelala predloge

za preureditev mednarodnega nadzovanja v Španiji.

Ti predlogi gredo za tem, da se preprečijo takšni dogodki, kakor je bil oni z nemško križarko »Deutschland«. Hkratu pa bi se nadzovanje izpopolnilo v to smer, da bi se vmešavanje drugih držav v španske zadeve čim bolj preprečevalo. Francija je angleške predloge sprejela in je baje sporazum dosežen že tudi z Nemčijo in Italijo. Obe sprti stranki v Španiji pa bi se morali obvezati, da se v bodoče ne bodo več ponovila obstreljevanja ladij, ki sodelujejo pri mednarodnem nadzorstvu.

V ponedeljek je s posebnim vlakom

prispel v Bukarešto predsednik poljske republike Moscicki.

Na postaji, ki je bila vsa okrašena, so Moscickega pozdravili kralj Karol, prestolonaslednik Mihael, člani vlade in drugi odličniki. Ta obisk pomeni znatno okrepitev prijateljskih vezi med obema državama.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem sejmu v Kranju so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 6, II. po 5.50, III. po 5, telice I. po 5.50, II. po 5, III. po 4.50, krave I. po 5.50, II. po 5, III. po 4.50, teleta I. po 7.50, II. po 6.50 Din. Prašiči špeharji so bili po 9 Din, pršutarji pa po 8 Din za kg žive teže. Cene so ostale od zadnjega sejma v glavnem neizpremenjene. Mesne cene: goveje meso I. 10 do 12, II. 8 do 12, III. 7 do 9, svinjina 16, svinjska mašč 19, slanina 22 Din za kg.

Sejmi

13. junija: Brežice, Kozje, Loče pri Poljčanah, Sv. Andraž v Slov. goricah, Trebnje, Zdenska vas, Zalec, Žiri;

15. junija: Dob pri Domžalah, Dravograd, Kočevje, Mozirje, Oplotnica, Kostivnica, Planina pri Sevnici, Semič, Št. Vid pri Stični;

16. junija: Lendava;

17. junija: Št. Vid pri Grobelnem;

18. junija: Dokležovje.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 holand. goldinar za 2401 do 24.15 Din;

1 nemško marko za 17.46 do 17.60 Din;

1 angleški funt šterling za 214.96 do 217.02 Din;

1 ameriški dolar za 43.32 do 43.69 Din;

100 franc. frankov za 194.31 do 195.75 Din;

100 češkoslovaških kron za 152.04 do 153.14 Din;

100 italijanskih lir za 229.19 do 232.27 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 410 Din, investicijsko posojilo pa po 88.50 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem klirungu po 8.20 Din. Nemški klirinški čeki stanejo 12.38 Din.

»Pa zbogom!« je rekla in se počasi obrnila in odšla.

Ni minilo pol ure po njenem odhodu, ko je prišel Andrej domov. Bil je ves prašen in utrujen. Videti mu je bilo, da je moral napraviti dolgo pot.

Očeta ni bilo doma, ko je stopil v kuhinjo. Mati mu je dala nekaj kosila, ki ga je še ostalo, izpregovorila pa ni z njim niti besede. Ko je pojedel, se je preobul in stopil na prag. Tedaj se je tudi oče spet vrnil.

»Kje si pa hodil, Andrej?« ga je vprašal in ga premeril od nog do glave.

»V mesto sem šel,« se je hitro izgovoril Andrej.

»Kaj pa si delal tam?«

»Zaradi vojaščine sem šel nekaj povprašat. Saj veste, da imam še samo nekaj dni do odhoda.«

»Kaj pa z Marijo?« je vprašal stari Podbregar in ga ostro pogledal.

»Z Marijo? Ne vem. Kaj naj bi pa bilo?«

»Kačarica je bila prejle pri nas,« je povedal oče.

»Kačarica?« se je začudil Andrej in rdečica mu je šinila čez obraz. Dobro je bilo, da se je že mračilo in da ga oče v senci ni mogel videti. »Kaj pa je hotela?«

»Povedala je, da je Marija ušla od doma.«

»Marija? Od doma? Kaj naj pa to pomeni? In čemu hodi to sem pripovedovat?«

Starec je skomignil z rameni. »Če ti ne veš, tudi jaz ne vem.«

In s tem je bilo njunega pogovora konec.

Podbregar je samo še zaklical Andreju, naj gre h Kačarjevim in nič drugega.

Pa Andrej le ni šel. Nekoliko ga je skrbelo, da ne bi kaj izvlekli iz njega, razen tega pa ni maral preveč lagati, da ne bi potem padli po njem, ko bi odkrili, kje je Marija in zvedeli, da ji je on pomagal iti tja.

Samo svoji materi je naročil, naj Kačarici nekaj pove, če se še kaj oglasi. In sicer to, da mu je Marija rekla, da ne more več strpeti doma in da bo šla v mesto, kjer bo dobila službo. Da mu je obljubila, da se bo kmalu oglasila.

Samo to in nič drugega, Andrej je računl, da bosta stara Kačarjeva nekaj dni že počakala, potem pa pojde on tako k vojakom in ga ne bodo mogli več izpraševati.

Kačar in Kačarica sta čedalje bolj čutila praznoto, ki je zdaj zavladovala v njuni hiši. Sicer nista bila več tako v skrbeh kakor prvi dan, ker je šla Kačarica res k Podbregarjevim in tam zvedela to, kar je Andrej povedal svoji materi, zato pa sta tembolj nestrpno čakala, da se Marija oglasi in pove, kje je prav za prav in kaj počenja.

Pa vendar ni hotelo biti nobenega glasu od nje. Stari Kačar je premišljal, ali ne bi kazalo iti k orožnikom in tam prositi, naj poskusijo hčer poiskati. Sicer mu je bilo nerodno hoditi okoli teh ljudi, saj se je zmerom nekako bal vsake uniforme. Toda vedel je, da bo moral prej ali slej to storiti, če se Marija ne bo od nikoder oglasila.

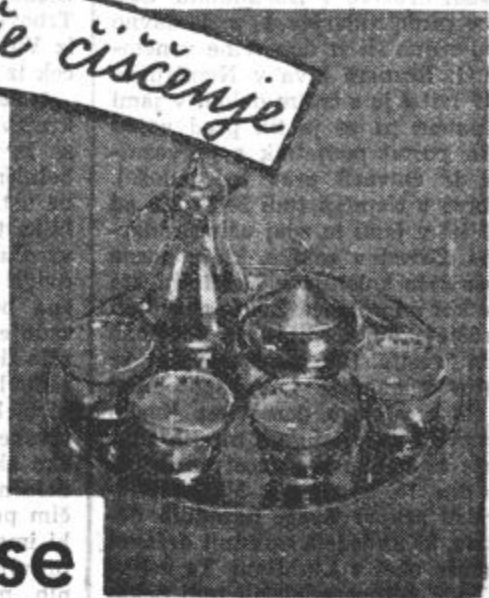
Bila je zadnja sobota v septembru. V ponedeljek bi moral Andrej iti k vojakom, kakor so mu na občini sporočili.

(Dalje.)

Za navadnejše in boljše čiščenje

Kar koli je treba očistiti — Vim čisti vse: boljše in navadnejše! Vim vsebuje drobno zmleto substance, ki posebno delujejo in razkrajajo. Te omehtajo nečistočo, tako da se jo zlahka popolnoma odstrani, ne da bi se predmet poškodoval. Vim je zelo varčen v uporabi in zares vreden svoje cene.

VIM čisti vse

Drobne vesti

= Navodila davčnim upravam za pobiranje obrokov za kmečke dolgove. Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal finančnim ravnateljstvom in davčnim upravam podrobna navodila, kako naj pobirajo in knjižijo letne odplačilne obroke po členu 29. uredbe o ureditvi kmečkih dolgov in pravilniku o izvedbi te uredbe.

= Jugoslavija postane največji producent svinca na svetu. Časopisje poroča, da se bo pridobivanje svinčenega in cinkovega koncentrata v rudniku Kopaoniku povečalo na 120.000 ton letno, pridobivanje svinčene in cinkove rude v rudnikih v Zletovu pa na 110.000 ton. Strokovnjaki trdijo, da bo Jugoslavija čez 20 let največji producent svinca na svetu. Zaloge svinca se v vseh državah krčijo, v Jugoslaviji pa stalno naraščajo.

DOPISI

PTUJSKA GORA - MAJŠPERK. Protituberkulozna liga priredi v nedeljo 13. t. m. popoldne na vrtu g. Svaršnika v Majšperku

javno tombolo, katere čisti dobiček je namenjen pomoči potrebnim jetičnikom in okuženim otrokom. Pozivamo okoliško prebivalstvo, da se te prireditve udeleži ne samo radi res lepih dobitkov, temveč tudi radi velikih nalog, ki nam jih nalaga zelo razširjena jetika.

SV. BARBARA V HALOZAH. V številki 19. smo objavili dva dopisa od Sv. Barbare. Prvi, ki je sporočil smrt Micice Drevenškove, je bil podpisan z A. P., drugi pa brez podpisa. Da ne bo napačnih domnev, izjavljamo, da drugi dopis ne izvira od g. Antona Plohla. Na prošnjo g. Plohla tudi potrjujemo, da nam on ni še nikdar poslal dopisa, ki bi vseboval kakšne osebne zadeve ali napade. Uredništvo.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Občina je preselila sejmišče z zemljišča, na katerem je bilo že preko šestdeset let. Sejmišče je zdaj na Cafovem zemljišču, na takšnem kraju, kjer ni pravega dohoda in dogona. Občani, ki so s tem ne strinjani, bi predlagali, da bi občina sejmišče, če ga že hoče skriti, preselila v tako zvani Dedošak, ker je tam tudi brezalkoholna gostilna, kar je še posebno važno za sejmarje, da jih kakšen mešetar ne bo mogel opijaniti in opehariti.

Domače novosti

* 50 letnica novomeškega Sokola se je slavila v nedeljo. Hkratu je bilo dopoldne razvitje prapora, ki ga je novomeški sokolški župi podaril starešina SKJ Nj. Vel. kralj Peter II. Ob najlepšem vremenu se je z Loke razvil ogromen sprevod Sokolov in krenil po okrašenih ulicah. Z oken so se vsipali na Sokole slapovi cvetja. Na Trgu kralja Petra so pričakovali sprevod zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. general g. Popadič z nekaterimi zastopniki oblastev in zastopnikom bana. Postiku Sokolstva je prvi nagovoril Sokole in občinstvo kraljev zastopnik in izročil župnemu starosti krassen prapor. Po govorih so Sokoli defilirali pred novim praporom, kraljevim zastopnikom, še živčnimi ustanovitelji novomeškega Sokola in zastopniki oblastev. Popoldne je bila na Loku uspela javna telovadba. Praznik novomeškega Sokola je pokazal, da je Novo mesto sokolsko, napredno in jugoslovensko.

* V domovino sta prispela iz Nemčije ugledna naša westfalska rojaka gg. Jurij Rozman in Franc Knez. G. Rozman je predsed-

SKRIVNOST ZLATEGA RUDNIKA

»Kaj vam pa je, gospodična Amleyjeva?« jo je vprašal. »Ne razumem vsega tega in vas prosim, da mi pojasnite, kaj vam leži na srcu. Vi torej niste niti slutili, da sem že včeraj nosil ta prstan? Dame navadno hitro vidijo, če nosijo gospodje prstane.«

»Videla sem, da imate prstan,« je odgovorila Ana, katere glas se je še zmerom tresel, »toda kamna nisem opazila. Morda pa se brez potrebe razburjam. Saj je mogoče, da sta na svetu dva citronastorumeni diamanta.«

»Govorite, prosim vas,« je vzdihnil inženjer. »Kakšna strašna skrivnost se skriva za tem prstanom?«

»Da, skrivnost,« je odvrnila Ana, »če je to tisti prstan. Povejte mi, ali ste bili kdaj na Sumatri.«

»Bil.«

»Ah! In tudi v comistonskem rudniku?«

»Tudi.« Baltimore jo je ostro pogledal.

»Tam sem dobil ta prstan.«

Ana je ponovno prebledela.

»Pravi prstan je,« je rekla. »Torej ste bili tedaj mladi inženjer Stockfleth?«

»Da. A odkod veste, da je ta prstan tako nevaren?«

Baltimore jo je natančno opazoval s preiskovalnim pogledom in nenadno se je spomnil dogodka pred dvajsetimi leti.

»Vi... vi ste bili takrat tista mala deklica,

ki me je svarila pred prstanom!« je skoro zavpil.

»Da, inženjer Stockfleth,« je odgovorila. »Hvala Bogu, da ste še živi — prav za prav, da midva oboja še živiva. Še pred nekaj trenutki sva bila v smrti nevarnosti. Vi sami ste bili v nevarnosti skozi vseh dvajset let.«

Dolga vrsta misli je silila inženjerju v glavo. Zanealjivo Ana ni Sperova zaupnica, čeprav je že kot osemletna deklica stanovala pri Speru na Sumatri, med tem ko je bil njen oče na potovanju. Torej mora majorja poznati, mora vedeti, da je v resnici Italijan Spero. Kdo je njen oče? In s kakšno življenjsko nevarnostjo je v zvezi ta nedolžni prstan?

Ana je planila pokoncu. Silno ogorčenje je pordečilo njen obraz in njene sive oči so streljale bliske.

»Oh, ta lopov!« je vzdihnila. »On je čisto navaden strahopeten tolovaj!«

»O kom govorite?«

»O majorju Konowskem.«

»Pomirite se, gospodična Amleyjeva,« je rekel inženjer. »Vi ste nervozni. Prinesel vam bom kozarec vina. To vas bo pokrepčalo.« Baltimore jo je prisilil, da je izpila čašo vina.

»Zdaj pa vas prosim, da mi pripovedujete, kaj veste o prstanu,« je nadaljeval. »Če vas morda veže kakšna obljuba, da ne smete izdati pravega imena majorja Konowskega, vam hočem zadevo olajšati in vam povedati, da

sem včeraj v majorju seveda spoznal Italijana Spera.«

Ana je olajšano zavzdihnila in začela:

»Jaz sem prišla tedaj s svojim očetom, ki je bil uslužben pri Speru, na Sumatro. In po naključju sem bila priča pogovora med oboima gospodoma o tem prstanu. Spero je bil nekje doznal, da ima citronastorumeni diamant strašno lastnost. Če z njim zarežeš v steklo, je silno nevaren. Eksplozira namreč s močjo, ki silno eksplozije dinamita znatno prekaša. Vaš diamant ni brušen, temveč je prerojen kristal.«

»Ah!« je vzdihnil inženjer. »Vem, da so eksplozije diamantov strašne. Da pa nastanejo z rezanjem stekla, mi ni bilo znano.«

»Da, tako je vsaj kar se tiče citronastorumenih diamantov. Zavrzite ta kamen, prosim vas,« je moledevala mladenka inženjerju. Baltimore je premišljeval.

»Ne,« je rekel potem. »Midva bova z njim napravila zanimiv poizkus.«

»Ne upam se biti poleg.«

»Brez skrbi. Bom že tako napravil, da nis bo nevarnosti. S tem bova imela v rokah dokaz o Sperovem lopovstvu.«

»Da, to je res. Vi se gotovo čudite, da sem s tem možem še danes prijazen. Žal, šele zdaj vem, da je brezvesten lopov, ki bi mogel brez pomisleka postati morilec. Moj oče je že od nekdaj imel mnogo opravka s Sperom in je bil zmerom dober nasproti njemu. Kakšne skupne posle sta imela, ne vem. Oba sta pri tem obogatela. Ko sem štela enajst let, me je poslal moj oče, ki je bil zelo zgodaj odvozel, v dekliški penzionat v Nantesu, kjer sem ostala do 21. leta. Potem sem šla s svojo družab-

nik Narodnega delavskega društva v Buerju, g. Knez pa vodi društvo v Dortmundu. Oba sta iz one stare garde rudarjev, ki so že davno pred svetovno vojno šli iz domovine v nemške rudnike. G. Rozman biva v Nemčiji že 41 let. Nad 17 let si je s trdim delom v jami služil kruh, potem pa se je tik pred vojno osamosvojil in postal podjetnik s prevozništvom ter si je ustvaril prav lep položaj. G. Knez pa biva v Nemčiji tudi že 37 let, od tega je bil 27 let v jami in zdaj uživa rudarsko pokojnino. Zavedna rojaka, ki ju pozna in spoštuje vsa naša kolonija v Westfaliji, sta prišla domov kot odposlanca Zveze narodnih delavskih društev, da uredita vse potrebno glede prihoda westfalskih Slovencev, ki se pripeljejo letos v avgustu kar s posebnim vlakom na obisk v staro domovino. Enako hočeta v domovini na pristojnih mestih zbuditi zanimanje za veliko svečanost naših rojakov, ki bo dne 15. avgusta v Marlu. Razvil bodo krasni prapor Zveze narodnih delavskih društev, ki ga izdelata osrednji državni zavod za domačo obrt v Ljubljani. Te velike slavnosti se bodo gotovo udeležili tudi nekateri predstavniki in gostje iz Jugoslavije. Vrlima zastopnikoma naših rojakov iz črnega revirja želimo v domovini prijetno bivanje in mnogo uspehov.

* Dobrovoljci dobe denar namesto zemlje. Izdelan je osnutek zakona o poplačanju vojnih dobrovoljcev z obveznicami namesto z zemljo. Zakonski osnutek določa, da bodo dobrovoljci lahko namesto brezplačne zemlje (v smislu zakona o dobrovoljcih z dne 31. avgusta l. 1927.) dobili, če bodo to hoteli, in to dobrovoljci-borci za 50.000 Din, dobrovoljci-nejborci pa za 30.000 Din štiriodstotnih obveznic Privilegirane agrarne banke. Obveznice, za katere bo jamčila država, bodo lahko dobili: dobrovoljci, ki še niso dobili brezplačne zemlje, dobrovoljci, ki so zemljo dobili, a so bili oproščeni naselitve po členu 5. zakona o dobrovoljcih, dobrovoljci, ki so zemljo sicer dobili, niso se pa nanjo še naselili v roku, ki ga določa člen 5. zakona o dobrovoljcih. Kolikor pa bo še na razpolago zemlje, se bo dala dobrovoljcem-kmetom.

* Občinski uslužbeni so zborovali. Društvo pokrajinskih občinskih uslužbencev za južni del naše banovine je imelo v nedeljo v Ljubljani občni zbor. Obravnavale so se stanovske zadeve in bile sprejete resolucije za izboljšanje njih položaja. Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika Japelj Vanko iz

Tržiča, za odbornike pa ravnatelj Mišič z Bleda, dr. Dolanc iz Hrastnika, Kornišek iz Trbovelj, Rozmanova iz Trebelnega, Medved iz Vidma-Dobrepolja, Armeni iz Toplic, Guček iz Logatca in Kavčič z Jesenic.

* Jesenice dobe novo bolnišnico. Vodstvo krajevne bratovske skladnice na Jesenicah se že nekaj let pripravila na gradnjo nove bolnišnice. Zdajšnja bolnišnica že davno več ne ustreza potrebam in je tudi zgrajena preblizu tvornice in glavne ceste, po kateri povzroča avtomobilski promet velik hrup in dviga oblake prahu. Ker je ljubljanska splošna bolnišnica vedno prenapolnjena, je v zadnjem času v radovljiškem srezu v teku zelo živahno delovanje za tem, da bi se za ves radovljiški srez zgradila velika bolnišnica, ki bi bila tudi za zavarovance krajevne bratovske skladnice. Vodstvo Krajevne bratovske skladnice v tem pogledu še ni podalo določne izjave. Toda potrebe narekujejo, da čim prej in brez odlašanja zgradi bolnišnico ki ima zanjo sredstva že v znatni meri pripravljena. Stavbišče v izmeri 11.000 kvadratnih metrov za novo bolnišnico bratovske skladnice je že kupljeno in je v najlepšem kraju med Jesenicami in Javornikom, in sicer ob vznožju Jelenjega kamna. Začasno je v načrtu gradnja bolnišnice s 75 posteljami. V primeru potrebe je podana možnost povečanja bolnišnice za nadaljnjih 50 postelj.

* Tržič v Julijski krajini je mesto. Za mesto je bil nolog Postojne v zadnjem času razglašen tudi Tržič, ki šteje po lanskem ljudskem štetju preko 19.000 prebivalcev. Tržič se je po zadnjem štetju razvil v veliko industrijsko središče. Poleg velike ladjedelnice, v kateri so zaposleni po večini delavci iz Trsta, ima tudi veliko izdelovalnico letal in druge industrijske tvornice.

* Uspel otroški koncert v Kamniku. Pod okriljem pevskega društva »Lira« so gostovali v nedeljo v mestnem parku v Kamniku mladinski in otroški pevski zbori in harmonikarji profesorja Pavla Rančigaja iz Ljubljane in pokazali, da imajo res dobrega voditelja. Precej obširen program so mladi pevci in godci dovršili brez utrujenosti. Obisk je bil izreden in je občinstvo navdušeno ploskalo malim glasbenikom.

* Zborovanje Zveze društev rejcev malih živali je bilo v nedeljo v Ljubljani. Vodil je zbor predsednik Kuntara. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal Alfonz Inkret, je razvidno ogromno delo, ki ga je opravila zveza.

Zborovalci so tudi izvolili dva razstavna odbora, ki bosta v oktobru leta 1938. uredila zvezno banovinsko razstavo, na kateri bodo razstavljene naše male domače živali: koze, ovce, perutnina in kuncji. V decembru leta 1938. pa bo druga banovinska razstava, pri kateri bodo razstavljeni kanarčki in ostale ptice.

* Tvoznica čevljev »Petovica« je ustavila obrat in so vsi delavci odpušteni. Odpovedano je tudi vsemu uradništvu.

* Argentinsko grozdje po 100 Din kilogram. Grozdje iz Mendoze v Argentini prihaja preko Trsta tudi k nam, največ v Zagreb. V Trstu ga prodajajo po štiri in pol lire, dočim je v Zagrebu po 100 dinarjev kilogram. Blagor jim, ki ga lahko kupujejo.

* Dom Jadranske straže v Bakru bo odprt tudi letos članstvu in podmladku, in to v mesecih juniju, juliju in avgustu. Cene so zelo zmerne. Za članstvo znaša penzija po 32 Din na dan. kolonisti plačajo za tritedensko bivanje 420 Din. ekskurzisti pa dnevno po 15 Din. V domu sta vodovod in elektrika, takoj pod domom je kopališče z različnimi zabavnimi atrakcijami. Hrana je domača, priznana dobra in obilna. Javiti se je čimprej, da bo mogoče ustreči vsem in vsakomur rezervirati prostor. Prijave sprejema oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru.

* Mladeniči rekruti, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe čimprejšnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako te rok zamujen, se ne da več pomagati! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pok. koncesionirana pisarna, Ljubliana, Maistrova ulica 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 dinarjev.

* Ogenj v Prvačini. Nedavno je nastal požar na domačiji Antona Zorna v Prvačini. Ogenj se je naglo razširil tudi na sosedno hišo Jurija Žuliča. Razen obeh hiš so delno pogorela tudi gospodarska poslopja. Na pomoč so sicer prišli goriški gasilci, ki pa so z velikimi napori komaj obvarovali hiše ostalih sosedov.

* Nova žrtev planin. Urška gora, ki je sicer prizanesljiva, je terjala mlado življenje. 24letni Josip Pirtovšek, sin pekovskega mojstra v Dravogradu, ki je bil znan smučar, planinec in plezalec, se je smrtno ponesrečil na njej.

nico na potovanja in sem spoznala velik del sveta.

»In ves ta čas niste videli očeta?«

»O, pač. Obiskal me je večkrat v penzionatu. Le v času dveh let, ki sem ju preživela v različnih deželah, se nisva videla. Ko sem štela 23 let, sem se vrnila k očetu, ki je bil takrat v Indiji. Vse je bilo lepo in v redu. Pa naju je zadel usoden udarec: moj oče je izgubil vse premoženje. Ker pa je odločen mož, se je takoj lotil dela kot preprost rudniški delavec. Trdil je, da bo kmalu spet obogatel.«

Inženjer jo je pazljivo poslušal.

»A kako ste prišli sem?«

»Kako se je to zgodilo, ne vem čisto dobro. Moj oče je bil slišal, mislim, da se bo začel tukaj izkoriščati velik zlati rudnik. Pa je začel upati, da bo v teh krajih našel še več zlata. Tako sva prišla sem. To se je zgodilo pred tremi leti. Kakor vidite, je imel res srečo. Tu v Nemođu so ogromna ležišča zlata. Ali ni tako?«

»Da, da, kakor se zdi,« je odgovoril inženjer.

Njegova prvotna domneva se je torej potrdila: očitno Ana niti ne sluti, kakšni so načrti in početje njenega očeta, odnosno Spera.

»Zdaj me res zanima, zakaj je tudi major Konowski, odnosno Spero tukaj?«

»Tudi njega je zadela nesreča, da je izgubil vse svoje imetje. Pred letom dni je prišel k mojemu očetu in ga zaposlil, da bi kot star prijatelj smel ostati pri njem. Seveda mu moj oče te prošnje ni mogel zavrnuti.«

»Zakaj pa je izpremenil svoje ime?«

»Rekel je, da mu je šlo zelo slabo, zaradi česar bi mu bilo njegovo ime samo v napotje, če bi se spet lotil dela. Da je zaradi tega izpremenil svoje ime, se mi ni zdelo čudno.«

Inženjer je molčal. Neko reč je Ana menda pozabila: da je namreč Spero nekoč, ko je Ana bila še otrok, daroval nekemu človeku ta nevaren prstan. Ana bi morala Spera vendar že od takrat imeti za morilca. Baltimore je zaradi tega vprašal Ano, kaj misli o tem.

»Mnogo sem se takrat jokala, ko ste se odpeljali,« je odgovorila. »Naposled sem Spera na številna vprašanja, zakaj se počutim tako nesrečna, vse priznala. Tedaj pa mi je rekel, da sem neumen otrok. On da je pripovedoval očetu le navadno pripovedko in da prstan, ki ga je dal vam, ni nič nevarnega. Takih zgodb da je razširjenih med ljudmi na stotine. Verjela sem mu in pozabila vso zadevo. Morda se glede vašega prstana tudi zdaj motim, vendar mi slutnja pravi drugače.«

»Poizkusiva,« je menil inženjer.

»Pazite se, pazite se!« je prosila Ana. »Sperovo naročilo za vas, da bi rezali steklo, in vaš prstan, ki vam ga je dal Spero, sta v neki zvezi. To mi je nenadno spet zbudilo strašen sum. Kakršen me je mučil, ko sem bila še otrok.«

Inženjer pa je sklenil poizkus izvršiti. Vzel je deščico, napravil vanjo z nožem zarezo in v zarezo pritisnil prstan. Samo rumeni diamant je gledal iz deščice.

»Tako, zdaj pojdiva,« je rekel Ani.

Šta sta ven in poiskala gladko, strmo skalo. Ko je bil zavaroval Ano za neko drugo skalo, se je napotil sam na vrh gladke skale in je spustil desko z diamantom po strmini.

S tem je nastalo prav takšno drgnjenje, kakršno bi bilo nastalo z rezanjem stekla.

Deska je naglo zdrknila po skali in inženjer je nemudno odskočil, da se zavaruje.

Zdajci je zagrmelo tako silno, da se je zemlja potresla.

Dokaz je bil podan: diamant je bil nevaren in Spero je res nameraval napad na Baltimoreja, pa ne samo nanj, temveč tudi na Ano.

Zaveznika.

»Ljuba gospodična Amleyjeva,« je rekel inženjer, ko sta se vrnila v hišo, padli ste v roke tolovaju.«

»Ne maram imeti več opravka z njim,« je rekla razburjeno.

»To boste pač še morali,« je menil Baltimore. »Zdaj vam je menda jasno, da nisem slikar, temveč rudniški inženjer, in da sem tukaj zato, da razkrijem sleparstvo z rudnikom v Nemođu.«

Ana je napravila nesrečen obraz.

»Moj Bog,« je dejala, »za kakšno sleparstvo pa gre?«

Potem je nekaj časa molčala.

»Aha,« je nato nadaljevala, »Spero hoče oslepariti mojega očeta. Dragi gospod Stockfleth, pomagajte mi, da se z očetom odkrižava tega strašnega majorja, preden ne bo prepozno.«

Baltimore si ni mogel predstavljati, kako bo sprejela vest, ki ji jo mora povedati. Ali bo ljubezen do očeta zmagala pri njej, čeprav bo spoznala, da je njen oče sokriv sleparstva?

»Žal, se bojim,« je kar naravnost povedal, »da nista Spero in vaš oče zaveznika.«

* **Stefanec Michel in žena** iz Frainville Prunay le Gillon (Eure et Loir) v Franciji pozdravljata vse svoje prijatelje in znance zlasti pa starše in vse znane čitatelje »Domovine« iz Prekmurja.

* **Majhna železniška nezgoda.** Te dni se je v Trstu iztiral puljski motorni vlak. K sreči je bil skoro prazen. V njem sta bila le vlakovodja in strojevodja. Šele naslednje jutro so motorni vlak spet spravili na tir in ga odvedli na postajo. Vlak sam ni bil hudo poškodovan. Tudi oba železničarja sta odnesla zdravo kožo.

* **Žalostna zgodba jugoslovenskega državljanca v Nemčiji.** Kakor posnemamo iz avstrijskih listov, so avstrijske obmejne straže nedavno našle na cesti iz Salzburga v München dva mlada moška. Eden je bil nemški izseljenec iz Južne Tirolske, drugi pa jugoslovenski državljan Viktor Ranner. Oba sta kot narodna socialisti pomladi zbežala v Nemčijo, kjer sta upala najti svojo srečo. Iz neznanega vzroka pa sta postala nemškim oblastvom sumljiva in sta bila aretirana. Nad mesec dni so ju držali v zaporu, ne da bi vedela, česa ju dolžijo. Iz zagrenjenosti je Viktor Ranner v ječi pogoltnil žlico, da bi tako izsilil svoj izpust ali vsaj prevoz v bolnišnico. Toda namesto v bolnišnico k operaciji so Rannerja in njegovega tovariša odvedli čez mejo na avstrijsko ozemlje in ju tam pustili. Vsega onemoglega so Rannerja izročili v salzburško bolnišnico.

* **Dvajset pujskov.** Posestniku Janezu Strupiju v Rupi pri Kranju je svinja povrgla kar 20 pujskov. Rodovitna mati je imela štiri ure trpljenja, da je tolikšen zarod spravila na svet. Dogodek je zbudil veliko pozornost po okolici, saj ljudje ne pomnijo primera, da bi svinja imela toliko mladičev naenkrat.

* **Huda nesreča s samokresom.** Na Zaplani se je pripetila šolskemu upravitelju g. Hartmanu Janezu huda nesreča. V družbi z nekim znancem je pregledoval svoj samokres. Pri tem je tako nerodno ravnal, da se je samokres sprožil in se je Hartman zgrudil na tla. Z reševalnim avtomobilom so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer pa je umrl za hudimi notranjimi krvavitvami. Pokojnik je štel komaj 35 let. Zapuščal ženo z dvema otročičema ter mater. Blag mu spomin!

* **Mlekarna je zorela.** Na Kuku v tolimskih hribih je pred dnevi pogorela velika združna mlekarina in sirarna z vsemi bližnjimi stajami za živino. Požar je nastal iz ne-

doznanih razlogov. Škoda znaša okrog 15.000 lir.

* **Strašna smrt dveh uslužbencev v goreči žagi.** Na posestvu industrijca in trgovca Jakšiča v Srbskih Moravicah je nastal ogenj, ki je kmalu zajel žago, skladišče, mlin in tudi nekaj hiš za uslužbence. Gorelo je zelo naglo in so mnogi delavci le s težavo rešili iz svojih bivališč gola življenja. V žagi pa sta ostala nadzornik France Gorišek in delavec Anton Štajdacher, ki sta oba zgorela. Goriškova hčerka je iz gorečega poslopja skočila skozi okno, dobila pri tem hude opekline in si zlomila obe nogi. Odpravili so jo v bolnišnico na Sušaku.

* **Dve smrti pod avtomobilom.** Nedavno je peljal g. Baldasin iz Celja na svojem tovornem avtomobilu pohištvo v Krško. Pri hotelu »Pošti« v Rimskih toplicah pa se je nenadno pognal pod avto neki moški. Baldasin pa je hitro zaokrenil kolo, da se ga je izognilo. Toda neznanec je planil zatem pod zadnje kolo, ki mu je zdrobilo lobanjo, da je na mestu izdihnil. V mrtvecu so spoznali 49-letnega gradbenika Josipa Špaura iz Zemuna, ki je bil sedaj na letovišču v Rimskih toplicah. V smrt so ga bržkone pognale slabe gmotne razmere. — Te dni se je vozil s svojim avtom iz Laškega v Celje inž. Schmidinger. Na cesti pri Tremerju mu je privozil nasproti po desni strani ceste Rudolf Vrečko, miner v Pečovniku. Ko je bil avto tik pred kolesarjem, je kolesar hotel kreniti čez cesto, v tem pa ga je levi prednji blatnik zadel s tako silo v čelo, da mu je preklal lobanjo. Schmidinger je ponesrečenca odpeljal v celjsko bolnišnico, kjer je izdihnil.

* **Ljubezenska žaloigra.** V Uršnih selih pri Novem mestu se je odigrala pretresljiva ljubezenska žaloigra. 28-letni posestnikov sin Janez Klemenčič je imel razmerje z 21-letno Marijo Klobučarjevo, hčerjo posestnika iz iste vasi. Fant in dekle sta se nekaj časa dobro razumela, a zadnje čase sta se večkrat sprla. Klemenčič se je počutil nesrečnega in osamljenega. Nihče pa ni slutil, da je v njem dozorel strašen naklep. V nedeljo je bil Klemenčič na obisku pri sestri Karolini v Črnomlju, zvečer pa se je vrnil v Uršna sela in šel k trgovcu Janku, kjer je bila Marija v službi. Med kramljanjem mu je trgovec omenil, da bi potreboval drugo jutro kosca in Klemenčič se mu je ponudil. Rekel je, da gre domov po koso in prosil, da bi smela Marija z njim. Dekle je res šlo z njim a na-

mestu domov sta zavila v Jankov sadovnjak. Kmalu nato pa so našli Marijo s prerezanim vratom. Povedala je še, da jo je zabodel Klemenčič z nožem, nato je pa izdihnila. Po strašnem dejanju je Klemenčič skočil v globok tolmun in utonil.

* **Zrtev splašenih konj.** V bližini Lebejeve gostilne na Reki pri Mariboru sta se 40-letnemu hlapcu Simonu Curiču splašila vprežena konja in zdrvela proti Hočam. Na nekem ovinku je Curič strmoglavil z voza in obležal na cesti s prebito lobanjo. Takoj so ga odpravili v mariborsko splošno bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu umrl.

* **Mlada žrtev motocikla.** V Rajhenburgu je motociklist povozil šestletnega Rudita Samca. Nesrečni fantek je kljub hitri zdravniški pomoči čez nekaj časa umrl v krški bolnišnici.

* **Zagonetna smrt v Dravi.** V Spuhlji pri Ptujju je Drava naplavila truplo utopljenca, v katerem so prepoznali 30-letnega zasebnega uradnika Gabrijele Škerka. Pokojnik je do decembra lani živel v Mariboru, kamor se je zatekel iz Trsta, kjer ima njegov oče gostilno. V Mariboru je bil nekaj časa v bančni službi, potem pa je bil več let brezposeln. Decembra lani je odpotoval iz Maribora v Zagreb. Na kak način je zašel v Dravo, se kljub preiskavi ni dalo ugotoviti.

* **Siromašnemu kmetu je zgorelo vse imetje.** Nedavno noč je nastal požar na strehi viničarije Antona Finka v Vešeniku, v kateri je že dolgo časa stanoval sam delavec Ludvik Petrin. Možak je komaj zbežal z vsotico prisluženega denarja iz koče. Ker je bilo poslopje silno staro in leseno, je zgorelo vse do tal. Mirno je moral Petrin z drugimi ljudmi vred gledati, kako mu je ogenj uničeval imetje, ki si ga je v teku let pridobil z največjim varčevanjem.

* **V tvornici se je ustrelil v glavo.** Te dni si je pognal 41-letni zlatar Koloman Weintraub v neki tvornici v Gaberju pri Celju s samokresom kroglo v glavo. Obupanca, ki je madžarski državljan, so prepeljali v bolnišnico. V obup ga je gnala bolezen.

* **Utopljenec.** Drava je naplavila pri tako zvanem Poševem grabnu v bližini Mariborskega otoka neznanega utopljenca. Gre za okrog 45 let starega moškega. Utopljenec je imel na podlehju desne roke vtetovirano »K. K. I. R. 14« in v gotični črke »A. M.«, pod tem pa nekako rožo. Verjetno je, da ga je voda naplavila s Koroškega.

Ana se je vzdignila.

»Menim,« je ponosno rekla, »da morate imeti zelo tehtne vzroke za takšno obdolžitve. Moj dobri, požrtvovalni oče ni zmožen sodelovati pri takem lopovstvu.«

Inženjer ji je pojasnil, kako je s takimi rudniškimi špekulacijami. Rekel je tudi, da mnogi niti ne smatrajo za nepošteno, če ležišča zlata prodajo draže, kakor so vredna.

Ana pa je z vso odločnostjo trdila, da bi njen oče nikdar ne poizkusil po tako nepošten poti priti do bogastva.

»No,« je menil inženjer, »razumem vas, da zagovarjate svojega očeta. Pustiva ga za enkrat iz igre. To prav rad storim. Toda Spera moram razkrinkati. Ali želite, da se Speru sleparstvo nasproti Amalgamski družbi posreči, ali pa morda celo hočete menl pomagati, da skupno razkrinkava lopova? V tem primeru obstoji seveda za vas nevarnost, da vaš oče ne bo ničesar zaslužil, ker ne bo mogel prodati rudnika. Povedati vam še moram, česar najbrž še ne veste, da je Spero po vsem svetu znan kot nevaren slepar z rudniki.«

Ana je pogledala inženjerja.

»Tega nisem niti slutila,« je rekla. »Zdaj šele razumem vso reč. Spero je seveda na zvit način pregovoril mojega ubogega očeta, da se je lotil te reči, ne da bi slutil v ozadju prevaro. Če se ponesreči, bo zadela krivda mojega očeta, če se pa posreči, bo denar pograbil Spero. Pa naj bo kakorkoli, obljudim vam, da vam bom pomagala. Poštenost mora zmagati. Poleg tega unam najti priložnost za dokaz, da je moj oče čisto nedolžen.«

»Prisrčna hvala, gospodična Amleyjeva.

Pričakoval sem, da mi boste drage volje v pomoč.«

S krepkim stiskom rok sta zapečatila dogovor, ki ju je napravil za zaveznika.

Zdaj je začel Baltimore razpravljati o svojem načrtu.

Da je izsledil Spera, bo Amalgamski družbi za enkrat zamolčal Gospodična Amleyjeva naj ima zmerom odprte oči in ušesa in naj mu javi vse, karkoli se zgodi. Speru naj doma pove, da je šlo vse po sreči. Baltimore je z navadnim kremencem zarezal zaželeno črto v šipo, a Amleyjeva naj reče Speru, da je slikar te zarezje napravil z diamantom v prstanu. Zlasti pa ne sme Spero opaziti nikake izpremembe v njenem obnašanju nasproti njemu.

»Zdaj pa,« je rekel naposled, »ali vas smem prositi, da mi pokažete tisti prostor, odkoder se rudniška delavnica najlepše vidi?«

»Da, gospod Stockfleth.«

»Hočem biti čisto odkritosrčen,« io je prekinil. »Moje pravo ime je Harry Baltimore. Tudi ime Stockfleth sem si bil takrat samo pridal.«

»Tukaj vas moram seveda klicati za slikarja Morleyja, kaj ne?«

»Seveda, to je neogibno potrebno.«

»A moj oče?«

»Seveda ne sme niti slutiti, kdo sem jaz. Če bi vedel on, bi to izvedel tudi Spero...«

»Gospod, dogovorila sva se, da ne boste spravljali mojega očeta v zvezo s Sperom.«

»Da, gotovo! Oprostite.«

Ana je povedla inženjerja na neki prostor v bližini njegovega stanovanja, in Baltimore je moral priznati, da sta se poizkusna rud-

niška delavnica in vsa nemodska pokrajina s tega mesta videli mnogo prijaznejši kakor s kateregakoli drugega kraja. Delavnica je stala v ozadju in izza ostrih skal so sredi te žalostne pustinje gledali palmovi gozdiči kakor ljubke majhne oaze (zelenice). Toda samo nekaj metrov proč je bilo samo sivo kamenje. Ti palmovi gozdiči so bili edina zelenjava žalostne pokrajine.

»Zelo sem vam hvaležen,« je rekel inženjer, ki je bil zdaj spet samo slikar. »Odtod je razgled res božanski. Pustil bom tukaj svojo palico, da bom ta prostor spet lahko našel.«

Baltimore je spremljal Ano do dvorišča, ji vljudno pomagal na konja in rekel:

»Unam, da me boste večkrat obiskali in gledali, kakor bo moje delo napredovalo.«

»Da, prav rada bom prišla.«

»Morda pojutrišnjem, če vam je prav. Jutri se odpeljem k amalgamskemu rudniku,« je pripomnil inženjer.

Ana je izginila za hribi.

Nobeden izmed obeh in tudi nobeden izmed rudniških uslužbencev ni opazil drugega jezdeca, ki je skrit za visokim kupom peska onazoval oba in videl, kako je Baltimore zasadel svojo palico v zemljo.

Ta jezdec je bil Spero.

Odkod je prihajalo zlato.

Baltimore je bil zelo zadovoljen, ker je v enem dnevu dognal toliko reči.

Njegova domneva, da nimata ne Amley in ne Spero denarja, se je bila torej potrdila. Zato je toliko bolj postalo pereče vprašanje, odkod dobivata moža zlato. (Dalje).

* **Naplavljeno truplo.** Blizu Gornje Radgone je Mura naplavila truplo utopljenca, v katerem so spoznali 55 letnega viničarja Matijo Pirca iz Vranjega vrha pri Velki v Slovenskih goricah.

* **Ljubezenska žaloigra.** V nedeljo se je v muzejskem drevoredu v Ljubljani odigrala ljubezenska žaloigra. 28-letni delavec Česen Ladislav, po rodu iz Goč pri Vipavi, stanujoč pa v Velesovem pri Kranju, je imel že dalje časa ljubezensko razmerje z 31 letno Kobalovo Rafaelo, stanujočo v Branici pri Stanijelu. Kobalova je bila te dni na obisku pri sorodnikih v Pragi, pa sta se pismeno domenila, da se ob njenem povratku sestaneta v nedeljo v Ljubljani pred Daj-damom. Ko sta se sestala, sta šla sedet na neko klop v muzejskem drevoredu. Česen je začel izvoljenki prigovarjati, da bi se čimprej poročila, a Kobalova ga je zavrnila, češ da si mora Česen prej poiskati službo. To je Česna tako razburilo, da je potegnil iz žepa samokres in ustrelil proti Kobalovi. Zadel jo je v bližino trebuha. Na kraju žaloigre se je takoj zbralo več ljudi, ki so poskrbeli, da so reševalci poškodovanko prepeljali v splošno bolnišnico. Česna so aretirali. Rana Kobalove ni nevarna. Česen je čez noč v zaporu obupal in se obesil.

* **Prva letošnja žrtev Save v Krškem.** Dva fantiča iz Krškega sta se s čolnom spustila v valove Save. Sprva je šlo vse po sreči, ko sta pa zaveslala v valovje, je močan val pljusnil v čoln in odnesel enega izmed njiju, Marjana Kaplana. Dečka niso mogli rešiti.

* **Jezdec in konj pod tovornim avtom.** Na cesti Osek—Sv. Benedikt v Slovenskih goricah se je pripetila huda nesreča. Ko je tovorni avto prevoznika živine Franca Semeniča iz Gornje Radgone vozil skozi Osek, mu je prijezdil nasproti na konju posestnik Lovro Vogrin iz Brengove. Tik pred avtomobilom pa se je konj, ki je sicer miren, splasil in se zaletel naravnost v avto. Avto je konja z jezdecem vred podrl in šel preko obeh. Konja je na mestu ubilo. Jezdec Vogrin je dobil hude notranje in zunanje poškodbe in so ga odpravili v bolnišnico, kjer je menda preminil.

* **Žrtev avtomobilske nesreče.** V splošni bolnišnici v Mariboru je umrla 29 letna Greta Riglerjeva, ki se je pri vožnji v večji družbi ponesrečila, ko je avto zgrmel v jarek. Nekateri udeleženci avtomobilskega izleta so dobili le lažje poškodbe, med tem ko je Riglerjeva morala plačati nesrečo s smrtjo.

* **V smrt zaradi hude bolezni.** 41 letni Koloman Weintraub, uslužben v neki tvornici v Gaberju pri Celju, si je pogнал s samokresom kroglo v glavo. Obupanca so pripeljali s prestreljenimi možgani v bolnišnico, kjer je umrl. Pokojnik, ki je izvršil obupno dejanje zaradi hude bolezni, se je nameraval v kratkem poročiti. Bil je madžarski državljan.

* **Zaradi komunizma je bil v Julijski krajini obsojen Andrej Manfreda iz Kobarida na devet let ječe.** Ze leta 1930. je bil obsojen v Trstu na 10 let robije. Pred dobrim letom se je vrnil domov, ker mu je bila med tem kaznen skrajšana za nekaj let. Pred nekaj meseci pa je bil ponovno aretiran pod obtožbo, da je širil komunizem. Izmed šestih civilnih prič je samo italijanska učiteljica iz Kobarida pričala njemu v prid.

* **Samomor ali umor.** Te dni so v Kapli blizu kovačnice Jožefa Streberja potegnili iz potoka Boljske žensko truplo. Na bregu so bili črni ženski čevlji in ročna torbica. Neda leč pa je ležalo novo žensko kolo. O najdbi trupla je bilo takoj obveščeno orožništvo na Vrnskem, ki je takoj prišlo na kraj nesreče in kmalu ugotovilo, kdo je utopljenka. Je to 31-letna Antonija Turkova iz Trnave blizu Gomiljskega. Zaposljena je bila v tkaninski tvornici v Št. Pavlu v Savinjski dolini. Ali gre za samomor ali umor, še ni pojasnjeno. Dekle je bilo v blagoslovljenem stanju. Na truplu ni bilo opaziti nobenih nasilnih znakov.

* **10.000 Din je ukradel.** Oblastva zasledujejo 40letnega Franceta Osredkarja iz Trebelnega pri Mokronogu, ki je te dni v Sp. Jelovem pri Radečah ukradel posestnici Julijani Šuntovi 10.000 Din in žensko srebrno uro.

Mož se pri hoji zvija, kakor bi imel pokvarjeno nogo, na desnici pa mu manjka na mezinicu členek.

* **Cerkvenj rop v Šempasu.** Pri nekem goriskem zlatarju je pred kratkim ponujal neki možak zlate dele svetega orodja, ki so bili v začetku maja ukradeni v šempaški župni cerkvi. Zlatar, kateremu je bilo ukradeno blago ponujeno, je o tem obvestil oblastva, ki so tatu aretirala. V nekem seniku je imel skrite še ostale dele keliha in monštrance. Hkratu je aretiranec tudi izdal svojega pomočnika pri tatvini.

* **Žalosten konec svatovske pojedine.** V Jarenini so imeli te dni nenavadno gostijo. V zakonski stan je stopil mali posestnik Tomaž Zemljič. Med tem časom, ko je z izvoljenko prejemal zakonski blagoslov, sta na njegov dom prišla orožnika in trdo prijela ženinevega brata Jožefa Zemljiča, češ da je kradel kokoši. Jožef se je zvijal na vse načine, nazadnje pa je le priznal. Povedal je tudi, da so poleg kokoši ukradli še prašička, katerega so zaklali za bratovo gostijo. Hkratu pa je dejal, da je bil glavni kolovodja pri vseh teh tatvinah njegov brat Tomaž. Orožnika sta sklenila, da bosta ženina kar na gostiji počakala. Zastrazila sta hišo, da ni mogel nobeden posvariti ženina in svatov. Kmalu se je zaslislalo veselo ukanje in svatje so prišli na Zemljičev dom. Tedaj sta se orožnika spet pojavila. Mladi ženin je prebledel, nevesta pa je začela krčevito jokati, svatje pa so se izgubili drug za drugim. Tudi Tomaž Zemljič je priznal tatvine. Dejal je, da sta z bratom kradla, ker sta siromašna. Perutnino sta prodajala v Maribor. Orožniki so uklenili Jožefa in Tomaža ter ju odgnali v zapor.

* **Smrtna žrtev fantovskega spopada.** Te dni so se vračali naborniki iz Slovenske Bistrice od nabora domov. V Zgor. Bistrici so se ustavili v gostilni, kjer so se zabavali. To razpoloženje pa je prekupil prihod znanega pretepača 29 letnega delavca Ivana Fišingerja iz Zgornje Bistrice. Ko je Fišinger stopil v gostilniško sobo, je začel izzivati zlasti Ivana Juharta iz Kovačeve vasi. Ko pa so naborniki videli, da je Fišinger vse bolj nevaren, so zapustili gostilno in so šli k posestniku Francu Brinjevcu v Zgor. Bistrici. Toda že je za njimi pridrvel Fišinger. Fantje so se podivjanemu Fišingerju umaknili v Brinjevčevo hišo, vrata pa so zapahnili. Po dolgem prerekanju pred vrati pa se je Fišingerju posrečilo vdreti v vežo. Z nožem v roki se je zakadil naravnost v Juharta, ga zabodel v srce in ga na mestu usmrtil. Potem pa si je, kakor pravijo, sam prerezal vrat in trebul in si zadal precej hude rane, da bi na ta način zbudil videz silobrana in bi se laže zagovarjal pred sodniki. Pokojni Ivan Juhart je bil miren fant. Pri naboru je bil potrjen. Fišingerja so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Njegovo stanje ni nevarno.

* **Tat je lovil samega sebe.** Nedavno zvečer se je razlegal po Celju močan klic: »Primité ga, primité ga!« Ljudje so hiteli iz hiš in videli nekaj kolesarjev, ki so drveli po Prešernovi in Kralja Petra cesti proti Gaberjam. Pred vsemi se je najbolj divje vozil na novem kolesu mlad fant, ki je tudi najbolj kričal. V Gaberjah pa so fanta kolesarji dohiteli, ga obkrožili in odvedli na policijo, kjer so ugotovili, da je fant 17-letni mižarski vajenec Maks K. iz Šiška pri Zagrebu. V zadnjem času je bil v Mariboru, odkoder je prišel v Celje v spremstvu z dvema tovarišema. Tu je videl pred mehanično delavnico g. Oblaka novo kolo. Pograbil ga je, sedel nanj in se odpeljal. Toda g. Oblak je tatvino opazil in poslal za njim kolesarje. Maks je bil toliko pretkan, da je kričal z njimi, misleč, da se mu bo na tak način posrečilo priti iz mesta. Sreča pa mu ni bila mila.

* **Zaradi ponesrečenega tihotapskega pohoda je prišel na beraško palico.** Ko je te dni opravljal orožniški podnarednik Miklič Franc iz Gornje Radgone službo v murskosoboškem vladu med ljutomerskim glavnim kolodvorom in postajališčem, je zapazil v vagonu dva sumljiva možka. Ugotovil je, da sta oba že znana tihotapca Lončar Rok iz Maruševca

pri Ivancu in Kolar Mirko iz Varaždina. Imela sta s seboj okrog 9 kg saharina, 50 vžigalnikov, 8 paketov igralnih kart, okoli enega kilograma vžigalnih kamenčkov in še nekaj druge drobnarije. Za vse to blago sta izdala nad 6000 Din, zaslužila pa bi gotovo lepe tisočake, če bi njunega računa ne bilo prečrtalo vestno oko postave. Odvedena sta bila nato v Gornjo Radgono in tamkaj izročena glavni carinarnici, kjer so jima izprašali vest in ju nato izpustili, da se brani iz svobode, ker nista bila zasačena na meji. Uvedeno pa je proti njima carinsko-kazensko postopanje in ju čaka občutna kazen. Kakor sta sama izpovedala, sta se s tem nedovoljenim poslom pečala že dalje časa. Na mejo sta navadno prihajala ob sejmiskih dneh in se tamkaj sestajala s svojimi tovariši. Tokrat je eden izmed njiju moral odprodati celo del svojega posestva, da je prišel do potrebne gotovine za nakup vsega tega blaga. Ker mu zdaj tihotapska sreča ni bila mila, je na ta način prišel tako rekoč čez noč ob vse premoženje in bo zdaj njegova družina na beraški palici.

* **Dva vloma.** Neznat tat je odnesel iz stanovanja posestnice Marije Mlakarjeve v Vardi pri Jurjevskem dolu razne predmete. Pri Sv. Andraju v Slov. goricah pa je postal žrtev vlomilcev Franc Tomišek. Odnegli so mu večjo množino prekajenega mesa in klobas.

* **Iz zapora je šel krast.** Škrjanc Vinko je zelo nevaren tat. Okrog 20 kazni je že prestal zaradi tatvin in vlačugarstva. Pred tedni so ga izpustili iz ljubljanske jetnišnice, ker je umrl oče njegove ljubice v Celju, pa je prošil za kratek »dopust«, da bi se udeležil pogreba. Škrjanc je krenil proti Mostam namesto proti Celju. Spremljala ga je ljubica, s katero je pošteno popival po gostilnah, dokler mu ni zmanjkalo denarja. Po svoji stari navadi je sunil v Mostah nekje nekaj kilogramov železa. Preden je mogel plen vnovčiti, so ga prijeli in spet je romal v zapor. Sodniki so ga kaznovali zaradi zločina tatvine na štiri mesece in 10 dni strogega zapore in na izgubo častnih pravic za dve leti.

* **Razbojniški napad v okolici Karlovca.** Kmet Matej Vignjevič je nedavno ležal v postelji, ko sta se nepričakovano pojavila ob postelji dva zakrinkana razbojnika s sekirama v rokah. Brez besed sta začela tolči s topim delom sekire po kmetovi glavi in telesu, da je padel v nezavest. Potem sta prebrskala vse, a nista našla nobenega denarja. Brez plena sta nato izginila v noč.

* **Strahoten zločin pokvarjencev.** Iz Beograda je nedavno izginil trgovski pomočnik Rudolf Gusta. Policija je zdaj ugotovila, da je bil umorjen in pokopan blizu nove ceste Beograd—Pančevo. Ubil ga je Dragoljub Čirić, pomagala sta mu pa Lazar Zarić in Vladislav Gusunski. Zločinci so izpovedali, da so se kopali, pa jim je bil dolgčas, ker niso imeli denarja. Hoteli so ga kje ukrasti, pa ni bilo ugodne prilike in zato so sklenili ubiti prevega človeka, ki pride po cesti mimo. Naključje je nanese, da je prišel mimo Gusta, ki ga je Čirić zabodel z nožem v prsi, da je bil takoj mrtev. Toda pri njem so našli samo štiri dinarje.

* **Svojemu gospodarju je ukradel 300.000 dinarjev.** Svoječasno je bil aretiran v Varaždinu 22 letni trgovski pomočnik Nikola Škripač, ker je svojemu gospodarju trgovcu g. Tomislavu Košiću ukradel blizu 60.000 Din. Hkratu so zaprli tudi Škripačevo ženo Sonjo. Ker ženi niso mogli dokazati krivde, so jo izpustili. Že takrat ob aretaciji pa je nastal sum, da je Škripač ukradel mnogo več. Trgovca Košić je zdaj prijavil oblastvom, da mu je bilo ukradeno 300.000 Din. Hkratu je zahteval ponovno aretacijo Škripačeve žene.

* **Za financarje so se izdajali.** Trije dvajsetletni fantiči iz vasi Ježovca pri Varaždinu so se izdajali za financarje, da so lažje kradli. Nekega dne so se zgledali pri kmetici Mariji Halužan in jo z revolverji prisilili, da jim je izročila nekaj saharina, večje število kreslinih kamenčkov in nekaj gotovine. Ko se je kmetica otresla strahu, je šla podjetne financarje naznanit. Orožniki so jih kmalu dobili.

Izumiranje ptičev ki ne morejo letati

V Evropi ptičev, ki ne bi mogli v zrak, ne poznamo. To se pravi ptičev v naravi, kajti naše domače putke, račke in gosi se tudi ne morejo vzdigniti v zrak.

Afriškega noja gotovo poznamo po imenu in slikah. Ta dva metra visoki afriški orjak ima namesto peruti le ohlapno, nakodrano perje. Tudi madagaskarski noj, ki je bil štiri metre visok in je bil največji ptič vseh časov, ni znal letati. Ta ptičja po-
last ne živi več; menda je izumrla pred nekaj stoletji. Kako je bil orjaški, pričajo njegove kosti in jajca, ki so jih izkopal. Njegovo jajce je bilo 185 krat večje od kokošjega. Kate-
ri vzroki so primorali ptičjega velikana, da je izumrl, ni znano, pač pa vemo, da je prav nemožnost letanja uničila njegovega manj-
šega sorodnika moa. Ta ptič, ki je bil tri metre visok in ga ni noben Evropec videl, je živel na Novi Zelandiji. Njegovo brezskrbno življenje je trajalo pa le dotlej, dokler si niso Samoanci izbrali Nove Zelandije za

svoje bivališče. Ptiči, ki niso mogli letati, se tudi niso mogli braniti Samoancev in so do-
besedno izginili v želodcih divjakov. Juna-
ške pesmi Maorijev še zdaj slavljajo boje
njih pradedov s tem ptičjim nestvorom.

Pritlikavec pa je kivi, ki tudi ne more letati, a je preživel svoje večje brate. Se vedno šviga sem in tja po pragozdni goščavi in stika s svojim dolgim kljunom za črvi in mrčesom. A tudi njemu grozi pogin. Maoriji imajo njegovo meso zelo radi in ne bo dolgo, ko bo tudi tega prtljakca zadela usoda vseh ptičev, ki ne morejo letati.

Pingvinu, ki živi največ na ozemlju proti južnemu tečaju, so udeje za letanje izpremenjeni v ude za plavanje. Največji zastopnik tega rodu, en meter visoki cesarski pingvin, ima te ude bolj podobne plavutam mroža kakor ptičjim perutnicam. Ko je v vodi, plava ko blisk in mu ne more zlepa uiti kaka riba.

Na Marsu ni življenja zaradi nedostajanja kisika

Venera in Mars že od nekdaj izmed vseh zvezd solnčnega okoliša najbolj zanimata človeka. Posebno o Marsu so zvezdoslovci domnevali, da živijo na njem neka bitja. Na njem so namreč od enega do drugega tečaja črne proge, ki naj bi bile namakalni kanali. Če bi bilo to res, bi lahko rekli, da prebivajo na Marsu visoko naobraženi ljudje. Toda nekateri previdni zvezdoslovci trdijo, da človeško oko vendarle slabo vidi, čeprav imamo že daljnogled, s katerimi lahko vidimo suho zemljo na Marsu.

Zadnja opazovanja so pokazala, da je v izredno suhem Marsovem ozračju nekaj kisika, toda ne toliko, da bi mogel tam živeti človek. Toplota na Marsovem ekvatorju se dviga od -80 stopinj Celzija do +45 stopinj opoldne. Izmed vseh planetov je Mars zemlji najbolj podoben. Njegovo leto (pot okrog sonca) je dvakrat tako dolgo kakor naše leto, čas, ki ga potrebuje, da se zasuče okrog svoje osi, torej

en dan, je pa skoro enak našemu. Mars se dobro vidi dvakrat v letu. Zdaj je na južnem nebu opolnoči najsvetlejša zvezda in od zemlje je oddaljen 72 milijonov kilometrov.

Njegova površina se vidi skozi daljnogled v 2 barvah: modrozeleni in rdečkastorjavi. Modrozeleni del so smatrali prej za morje, rdečkastorjavega pa za suho zemljo. Zdaj pa pravijo zvezdoslovci, da na Marsu morja sploh ni in da je to, kar je veljalo prej za morje, v resnici nekako polje. Rdečkastorjava barva naj bi pa kazal ana pustinje. Edina voda na Marsu naj bi izvirala iz njegovih ledenikov okoli tečajev, ki se poleti vedno znatno skrčijo. Če bi imeli prav tisti, ki vidijo na Marsu kanale, bi tekla ta voda izpod ledenikov po kanalih in namakala izsušeno zemljo.

Najbrž človeštvo nikoli ne bo natančno vedelo, kako je na Marsu, saj ni mogoče misliti, da bi se kdaj posrečilo dobiti z njim zvezo.

✕ **Največje umetno jezero sveta.** Nedavno je vlada Zedinjenih držav prevzela upravo orjaškega jezera Boulderja, ki naj ovira divjajne reke Colorada in hkratu namaka suhe pokrajine. Tri ameriške države bodo dobivale iz elektrarne ob tej vodi luč in elektriko. Več ko šest let so delali jez, kar je stalo 115 milijonov dolarjev. Umetno jezero je največje te vrste na svetu, saj je 200 km dolgo in 70 km široko. Jez je visok 220 m in je vrh zidu prostora za štiri vozove, da vstric vozijo.

✕ **Bik, ki zna računati.** Konji in psi, ki znajo računati, niso v cirkusih nobena posebnost. Pač se pa sliši čudno, da bi znal računati bik. Takega bika imajo v Londonu. Seveda pa ni prišel na svet s tako bistro glavo, temveč so ga morali šele učiti. Zdaj zbuja splošno pozornost in od vseh strani ga hodijo gledat. Pripeljali so ga iz Sejkopure v Indiji. Če se bo indijski bik s svojo nadarjenostjo za računanje dobro izkazal v Londonu, bo gotovo nastopil pot po drugih velikih evropskih mestih.

✕ **Zakaj se ljudje poljubljajo.** V Angliji je neki fant tožil dekle in zahteval odškodnino, ker mu je bilo odgriznilo košček nosu, ko mu je ukradel poljub. Sodnik je razsodil, da ima dekle pravico grizti v svojo obrambo, če ne želi biti poljubljeno. Sploh je v Angliji dovoljeno poljubljanje samo, če dekle temu ne ugovarja. V nekaterih severnoameriških državah je poljubljanje razglašeno za zdravju škodljivo in se kaznuje kot prestop. Med tem ko je v naših časih poljub izrecen dokaz

ljubezni, je bil v prejšnjih časih samo pozdrav, kakor je zdaj, recimo, stiskanje rok. Še v 16. stoletju je bil poljub običajen pozdrav. Če je prišel gost v družino, je po vrsti poljubil vse njene člane. Rimljan Pomponij je celo sestavil pravila, kako želi biti od svojih prijateljev in znancev pozdravljan. Samo prvim možem Rima je dovoljeval poljubljati ga na obraz. Drugi so se morali zadovoljiti s poljubljanjem roke ali celo noge. Tako je še zdaj pri divjih plemenih Zapadne Afrike, kjer pozdravi preprost domačin svojega glavarja s tem, da mu poljubi stopalo. Odličnejši zamorci smejo poljubljati svojemu kralju koleno. V starih časih je bilo poljubljanje nog znak vdanosti.

✕ **Na tujem sadju so bacili nevarnih bolezn.** V nekem angleškem zdravniškem časopisu opozarja zdravnik dr. Smeall na dejstvo, da so na tujem sadju čisto zelo nevarni bacili. Smeall svari pred uživanjem datljev, češenj in grozdja, če ni to sadje temeljito očiščeno. Datlji iz Tunisa in Iraka, grozdje iz angleških kolonij, Argentine in z evropske celine, češnje iz Francije in Anglije so polni bacilov nevarnih kužnih bolezn. Vse to sadje se mora pred uživanjem temeljito oprati.

✕ **Sihli jih je požirati žeblje.** Nevarnega vzgojitelja se je pokazal 25 let stari instruktor dunajske počitniške deške kolonije Valdemar Boden, ki je od zaprtih mu dečkov zahteval, naj požirajo žeblje, da bi tako izpričal, ali ga dovolj ubogajo. Obsojen je bil samo na dva meseca zapora.

Ženski vestnik

Kako hraniš kunce

V poletnem času daš kuncem (domačim zajcem) svežo travo pomešano z deteljo. Trava ali detelja mora biti vedno sveža in čista, nikdar pa ne dalaj rosne trave. V zimskem času pa hraniš kunce s suho deteljo, suho travo, peso, korenjem in fižolovko. (Fižolovko jeseni posuši in shrani za krmo za zajce). Zelo dobro je, če jim daš vsak dan kako vejo, hrastovo, vrbovo ali bezgovo. To kunce zelo radi jedo, poleg tega pa imajo les, ki ga radi glodajo.

Napačno je misliti, da je za kunca vsaka hrana dobra, četudi je gnila, da jim to ne škoduje. Toda prav radi napačne krme pogine toliko kunccev.

Zelo moraš paziti, da ne daš v jeseni ali zgodnji pomladi kuncem zmrznjene krme, ker od tega radi poginejo. Tudi blatne trave jim ne pokladaj; tako travo moraš oprati in posušiti in šele suho pokladati.

Začke kadar imajo mladiče, moraš malo bolje krmiti; dajaj jim otrobov, poškopljenih z mlekom, dobro sladko seno, poparjeno in shlajeno koruzo ali oves. Kuncem pokladaj po trikrat na dan in to točno ob uri. Če hočeš imeti uspeh pri njih.

Pazi tudi na čistočo pri teh živalih. Počišči jim vsak dan. Za kunce je najbolj priporočljiva stelja praprot.

Izpuščaj kunce vsak dan za nekaj ur na prosto, da se izletajo.

Za kuhinjo

Zmleti zrezki. Pol kile govejega mesa zmelji na strojčku, v kozici pa prepraži pet dek na kocke narezane slanine in eno čebulo. Primešaj k mesu in osoli. Iz te zmesi napravi pet majhnih zrezkov, jih povaljaj v moki in posuj s poprom. Speci jih na razbeljeni masti. Ko so zrezki pečeni, jih poberi na topel krožnik in pokrite postavi na toplo. V sok pa potresi žličko moke in ko moka porumeni, zalij z juho ali vodo, po okusu še malo osoli. Noter zloži pečene zrezke in ko se še nekaj časa dušijo, so gotovi (sok naj bo srednje gostljat). Daš s kislim zeljem in krompirjem na mizo.

Keksi iz pomarančnih olupkov. Skuhaj pomarančne olupke, kuhane ocedi. 10 dek olupkov (kuhanih) drobno sesekljaj. V lonec vlij tri in pol decilitra sladke smetane, stresi noter sesekljane olupke, 14 dek sladkorja v prahu in dobro previ. Nato odstavi in primešaj šest dek sirovega masla, tri deke moke in 10 dek sesekljanih olupljenih mandeljnov ali orehov. Pekačo pomaži s sirovim maslom, posuj z moko in pokladaj s kavno žličico precej vsakebi majhne kupčke, nato speci v neprevročni pečici, da se bolj suše, kakor pa pečejo. Pečene in še tople poberi z nožem iz pekače. Zelo dobro čajno pecivo.

Za smeh in kratek čas

ZLOBEN JEZIK.

A: »Neža se bo torej poročila z onim baronom, ki ima več dolgov kakor las na glavi.«

B: »Neža je pa tudi dolžna lase, ki jih ima na glavi.«

PODPORA GA JE POSTAVILA NA NOGE.

Gospod: »Včeraj ste prišli k meni po bergljah in sem vam dal podporo, danes pa vas vidim zdravega. Kako je to?«

Berač: »Tisočkrat hvala, gospod! Vaša velikodušna podpora mi je pomagala spet na noge.«

POMAGAJ MI, DA TI POMAGAM

A: »Ti si zaposlen v gledališču in lahko bi mi včasih preskrbel vstopnico.«

B: »Že prav. Ti si pa zaposlen v Narodni banki in lahko bi mi včasih preskrbel nekaj bankovcev...«

Listnica uredništva

Zabukovje-Zreče. Prihodnjič pride na vrsto.

Avgust Senoa

KMEČKI PUNT

Mračilo se je že, ko je Šimen po naporni poti prišel v kostanjeviške ulice. Konja je postavil v krčmo, potem pa vprašal za stanovanje barona Jošta Turna, oberstlajntanta hrvatske krajine in poveljnika uskokov, ter stopil naravnost k njemu. Pred hišo je stalo nekoliko uskoških pešcev in strelcev. Šimen se obrne k človeku visoke rasti, dolge črne brade in las, oblečenemu v siv plašč, ki je izpod širokega klobuka strmel v svet in tolkel s prsti po svojem dolgem meču.

»Vaša milost,« se pisar pokloni, »ali je plemeniti gospod baron Turn doma?«

»Je,« odgovori črni Matjaž, poveljnik hrvatskih strelcev in pomeri pisarja od pet do glave.

»Kdo pa si ti?« vpraša črni junak.

»Zelo uslužen človek in vdan gospodu baronu. Prosim vas, povedite me k njemu, ker je vsak trenutek zlata vreden.«

Oficir je pomignil pisarju in ga odvedel po stopnicah pred vrata Turnovega stanovanja. Nekaj časa se je mudil pri poveljniku, nato pozval Šimna v sobo, sam pa odšel.

Baron Turn, mož podolgastega mrkega obraza in velikih brk, je v vojaški obleki sedel za mizo, na kateri je videl Šimen klobuk, meč, pisma in majhno svetilko. Gospod Turn je baš pisal dolgo pismo, za njim pa je stal plavalas oficir, krajišnik Ložar, kapetan Bihača, in prebiral šop pisem. Baron je vzdignil glavo:

»Kdo si, odkod?« vpraša Šimna hrvatski.

»Ubog pisar iz Hrvatske, od Sotle.«

»In kaj hočeš od mene?«

»Jaz, milost, od vas ne maram ničesar imeti, vi morate od mene imeti.«

»Jaz od tebe?« se je zasmel baron. »No, čujmo!«

»Saj ste čuli,« je nadaljeval Šimen, »da so hrvatski dihurji prišli v vaš kurnik.«

»Ti misliš hrvatske puntarje? Vse vem,« se je Turn naglo vzdignil.

»To se pravi, nekaj ste čuli, ker so možaki dovolj glasni, a tudi vaši uskoki se vam za hrbto mčudno gibljejo. Pazite! Vem vse, ker sem se vrnil mednje.«

»Torej si tudi ti puntar?« je planil Turn kvišku.

»Milostni gospod, pogledjte te moje pohabljenе kosti. Saj nisem puntar! Mislil sem, da lahko koristim oblastvom. Zato sem se kmeti vohunil.«

»Torej povej!« reče Turn.

Šimen pa smeje se odgovori:

»To se pravi, jaz sem siromak, roka pa roko umiva. Najprej mi obljubite, da se mi ne bo nič zgodilo.«

»Pa bodi! Obljubim! In da si opereš roke, ovo ti are.«

Pri teh besedah vrže oficir mošnjo na mizo. Šimen jo smeje se stlačiti v žep, potegne smeje se pismo iz suknje in reče:

»Tukaj sem vse natanko popisal: voditelje, čete in pot in kam so namenjeni. Čitajte in potem razsodite, kako jim boste laže zavili vrat.«

Turn začne čitati. Drmačić pa sede v kot na klop in začne s sklonjeno glavo opazovati barona, ki so mu oči z vedno večjim zanimanjem hitele po pisanju. Nazadnje skoči pokoncu in zakliče v nemškem jeziku, da bi ga Drmačić ne razumel:

»Čitajte, gospod Ložar! Boga mi, tukaj treba zasukati rokave. To ni nikaka šala, to ni preprost kmečki ravs, to je več, kakor mi je Stjepko Gregorijanec sporočil. Še danes mora sel k deželnim stanovom v Ljubljano ponesti moje pismo, da se mora vzdigniti deželna bramba, drugi pa bo nesel sporočilo upravitelju celjskega okraja. Sam bom noč s tridesetimi konjeniki krenil v Žumberk, da mi vražji Možina ne premoti mojih ljudi. Dal jim bom plačo iz lastnega, da jih nekoliko pomirim. Jutri se vrnem Črni Matjaž naj bo s svojo stotnijo strelcev pripravljen. Vi, gospod kapetan, pa zberite svoje konjenike. Skušal bom zbrati čim več uskokov. Po moji vrnitvi bomo udarili na Krško, ker na noben

način ne smemo dopustiti, da bi se ta kuga med kmeti razširila. Ban, gospod Halek in hrvaški stanovi tako menda po stari navadi samo lenarijo. Kam pa si namenjen ti?« vpraša Šimna hrvaški.

»Vrnil sem bom h kmetom,« se zareži pisar.

»H kmetom? Kaj hočeš tam?«

»Saj je menda dobro, če imate v gadjem gnezdu svojega človeka. Ali bi vam ne bila Gregoričeva glava mila?«

»Bi.«

»Kaj mi daste zanjo?«

»Pet sto tolarjev.«

»Zares?«

»Zares.«

»Dobro. Lahko noč, milostni gospod,« se je vzdignil Šimen. »Moram spet nazaj, da česa ne zavohajo. Toda zaslužil sem več ko samo aro.«

»Evo ti petdeset tolarjev.«

»Hvala. Zapomnite si, da mislijo kmetje, da bodo uskoki potegnili ž njimi. To je dobro za prevaro. Lahko noč!« Izdajnik se je odstranil, malo za njim pa je tudi Turn krenil proti žumberškim goram.

Kljub zimskemu večeru je bilo v Krškem živo kakor na žegnanju ali ob sejmu in množica črnih senc je huškala po nejasni megli. Krško je bilo polno do zadnjega kotička. Kako tudi ne! Saj stoji tukaj hrvatska kmečka vojska in čaka brate uskoke, ki se bodo danes pridružili kmetom, kakor jih je pregovoril Drmačić, vračajoč se iz Kostanjevice k Gregoriču. Rekel je, da so Turna Žumberčani pregnali in da zdaj beži proti Novemu mestu. Vojska je napolnila vse koče, mesto pa je majhno. Po ulicah in dalje pod Leskovcem proti Drenovi pa vojska še stoji pod vedrim nebom.

Tedajci počí puška sredi teme, začujejo se kriki. Kaj je? Ljudstvo se je zgenilo, poveljniki so skočili pokoncu. Spet počí puška, za njo druga, tretja deseta. Vojska gre nad nas, vojska! Tako se čuje od zunaj. Kot lev se vzpne Kupinič, oko mu zablisne, s sabljo zamahne in zagrmí:

»Naprej, bratje! V imenu božjem!«

Skozi meglo sveti pri Leskovcu ogenj. Kmetje pijejo, ogenj prasketa, piščalke piškajo. Kolo se vrti vse hitreje, veselo! Daleč naokoli ni gosposke vojske. Svobodni smol... Puška zagrmí.

»Bog pomagaj,« krikne kolovodja, se zgrabi za prsa in pade na tla. Počí druga, počí tretja puška. Kaj je to? Ljudstvo se razbegne kakor jata divjih golbov.

Iz megle se dvigajo čudne prikazni. Visoke kape imajo

»To so uskoki! Bratje nam gredo na pomoč!«

»Počakajte, bratje,« reče stavec in se ustavi. »Mi smo, mi vaši...« Plamen plane, kmet se prevrne.

»Udri! Sekaj! Pali!« se vzdigne divji vrišč, iz megle pa se vali četa za četo. To so uskoki in hrvaški strelci, med njimi pa jaha na konju baron Jošt Turn. Strah zgrabi neoboroženo ljudstvo. Kakor plašna čreda beži proti Krškemu. Tresk za treskom, svinčenka brni ob svinčenki, kmet za kmetom pada. Kmetje bežijo, za njimi pa hitijo vražji uskoki.

Iz vasi prihiti jezdec.

»Stojte, stojte, bratje! Branite sel! Izdali so nas. Bijte!« zagrmí jezdec poveljnik Fratrič.

Množica se ustavi. Uskoki so že zažgali prve krške hiše. Pri vohodu v mesto čakajo kmetje z napetimi puškami in nastavljenimi topovi. Kriče jih napade četa uskokov. Že so blizu, da bi jih lahko prijel. Grom zagrmí iz kmečkih pušk. Četa zavalovi, tu in tam pade kateri, tu in tam pordeči sneg. »Naprej!« kriči Turn. Kot hudournik se valijo uskoki. Kmetje stojijo mirno. Spet treskne grom in prve vrste pokosi smrt. Ko mravlje hitijo skupaj uskoki in kmetje. Zdaj so drug ob drugem. Puške molčijo, handžari zablisnejo, koše švignejo, zobje zaškripljejo.

»Udri!« vpilje hripavi glas Turna.

»V imenu božjem!« grmi s konja Fratrič in

maha žarečih se oči s sekuro. Gruča je zadela na gručo, prsa na prsa, roka grabi za roko, pest za grlo. Turn besni in priganja svoje čete z mečem v boj. Kmetje pa se ne vdajo, Močneje in hitreje zvoni zvon. Močneje in hitreje ropota boben. Naenkrat se od severne strani začuje trobenta. »Kaj je to?« zakliče Fratrič. »Mi nimamo trobente.« Velike puške grmijo, male treskajo. Od severne strani prihumi silna četa kranjskih jezdecev. Šla je okoli gore, da zgrabi kmete za hrbtom. Visoko plapolala njihova zastava, silno doni trobenta, na širokih klobukih plapolajo perjanice, v zraku se bliskajo meči. Vodi jih kapitan Danijel Lasser. Pred nje se vrže Kupinič s tropom ljudi. Konjeniki besno sekajo kmete, izza ograj, iz oken pa sika med konjenike smrt. Sredi mesta stoji star stolp. Tja se umakne Drvodelič s 15 strelci.

»Ali vidiš tega pernatega hudiča?« reče Drvodeliču Nikola, sin kovača iz Brdovca, in pokaže Lasserja. »Samo počakaj! Ta zajec je moj!« Napne puško in nagne glavo. Tresk! Lasser pade v znak Veselo klicanje se začuje med možmi.

»V sredo čela sem ga zadell!« se je nasmejaj sajasti kovačev sin. »Otroci streljajte naprej!« In spet se je s stolpa vsipala smrt med konjenike. Tretjina jih pade, sekira poseka praporščaka, kopje prebode trobentača. Toda vrage silijo dalje v kmečki klopčič, seka joč na desno in levo. Kupinič kosi na konju kakor besen. V levico je ranjen. Ne briga se za to, temveč seka naprej. »Udarite v imenu božjem!«

Tedaj pa se v sredi mesta pojavi četa uskokov in zagrabljuje kmete od zadaj. »Streljaj!« kričijo uskoki. »Sekaj!« kričijo jezdeci. Povod besni borba. Čujejo se samo prasket, žvenket in stok. Fratrič se pri vohodu še drži. Črni Matjaž postavi strelce v veliko hišo ob cesti. Od tam streljajo, da padajo kmetje kakor snopje. Pobesneli so. »Razrušite kočo!« kričijo in s sekirami napadejo Matjaževo zavetje. Močneje se od zadaj oglasi trobenta. »Joj!« Uskok razbije Fratriču s kopitom glavo. Konjeniki so predrli in zagrabili kmete od zadaj. Obkoljeni so, stisnjeni. Uskoki že vdirajo v hiše. Mesto se zavije v plamen. »S topovi naprej!« zakliče Turn. Strel zablisne, krogle švigajo in trgajo cele gruče kmetov na kose. Kmetje bežijo, uskoki pa hitijo tuleč preko krvavih trupel za njimi in jih gonijo z noži v goreče hiše in v hladno Savo. Vse je padlo ali se je razbežalo ali pa je ujeta.

Tam na holmcu je zidana hiša. Iz okna gleda dvocevka. Tam se drži zadnji ostanek — petdeset mož pod novelistvom Kupiniča. Bled je, krvav, toda mirno stoji ob puški. »Napad! Naprej!« zapove Turn in tolpa se požene v breg. Tedaj zagrmí. Dvajset uskokov pade, nad ostale pa skoči z mečem v roki Kupinič in cela četa za njim:

»V imenu božjem! Za staro pravdo!« kliče poveljnik. Toda svinčenka ga zadene, Kupinič poklekne in deset nožev se zarije v njegova junaška prsa. Od njegove čete ni ostal ne eden živ. Vsi so popadali okoli poveljnika pred gorečo hišo.

Turn obledi! Od divjega tuljenja se strese zrak in razmaja se besnost, naravnost zverinska besnost! Joj, kako gonijo konjeniki kmete v hladno Savo! In uskoki? Boben jih kliče skupaj. Ne brigajo se za to, ker imajo druge skrbi. Gorje! Če si imel hišo, je zažgana, če si imel živino, je zaklana, če si imel dete, je zadavljeno. Gorje, če si imel ženo...

Opoldne je davno minilo. Zdravo Marijo zvoni. S stolpa stoka zvon. Ali res zvoni Zdravo Marijo? Ali zvonji zaradi požara, zaradi umirajočih? Mrak lega na pokrajino. Še tekajo vojaki po mestu iskajoč plena kakor volkovi in preganjajoč obupane žene. V sredi snega leži črno pogorišče. Pred njim sedi jokajoč mati, tam iz žitnice še suklja plamen. Nad mestom se vlahi dim. Kamor ti oko seže, je sneg krvav. Za vsakim plotom, na vsakem potu ležijo blede, krvava trupla z nožem ali puško v roki. Polovica kmetov je pobitih, nekaj jih je pobegnilo. Toda dobro je mrtvim, gorje pa živim, ki so padli Turnu v pest in stoje privezani na drevesa, med njimi poveljnik Turkovič, Bartolič in Drvodelič. Gorje jim!

(Dalje.)

Radio Ljubljana

od 13. do 20. junija.

Nedelja, 13. junija: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (sekstet balalajk, vmes plošče). 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Reproduciran orkestralni koncert. 9.45: Verski govor (Vale-rian Učak). 10.15: Prenos cerkvene glasbe z Viča. 11.15: Kitara igra (plošče). 11.30: Otroška ura: Jurček in Jerica. 12.00: Koncert radijskega orkestra. 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila. 13.15: Kar želite, to dobiti (plošče po željah). 17.30: Kmetijska ura: Zatirajmo prédanico (inž. Černe Jože), nato tržna poročila. 17.30: Koncert lahke glasbe in veselih pesmi (Julija Grillova in Milan Stante harmonika). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Slovenska ura: a) Koroške pesmi (plošče), b) O koroških Karavankah (dr. Josip Sašel). 20.30: Pevski koncert gojencev Pavle Lovšetove. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Ponedeljek, 14. junija: 12.00: Pisano polje (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Uverture (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Kalman: Fortissimo, operetni popuri (plošče). 20.10: Zdravstvena ura (dr. Ferenčak). 20.30: Prenos iz katedrale v Zagrebu: Koncert Glasbene Akademije. 21.40: Plošče. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Koncert suit (radijski orkester).

Torek, 15. junija: 12.00: Virtuozen drobiž (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vsakemu nekaj (radijski orkester). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Harmonisti pojo (plošče). 20.10: O javnih delih v dravski banovini (Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov). 20.30: Glasbeno dramski večer (sodelovali bodo Milan Skrbinšek, Majda Skrbinškova in radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Z rekami po svetu (radijski orkester).

Sreda, 16. junija: 12.00: Glasba severnih Slovanov (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Šah. 20.00: Ingelbrecht: Zadnje igračke (plošče). 20.10: Godala — III. del predavanja (dr. Anton Dolinar). 20.30: Pevski sekstet »Mladost«. 21.15: Plesna glasba na dveh klavirjih (izvajali bosta Šapljeva Boža in Hrašovčeva Silva). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Originalna švicarska godba (bratje Malenškovi).

Četrtek, 17. junija: 12.00: Iz operet (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Opoldanski koncert (radijski orkester). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavni kotiček. 20.00: Verdi: Traviata, fantazija (plošča). 20.10: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 20.30: Orgelski koncert (izvajal bo Ivan Rupnik, stolni regens chori v Skoplju). 21.15: Jožek in Ježek. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Podoknice in uspavanke (plošče).

Petek, 18. junija: 11.00: Šolska ura: Mak preživlja fisoče prebivalcev vardarske banovine (strokovni učitelj Viljem Kunst). 12.00: Po slovanskem jugu (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vesele popevke iz vseh strani (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Otroci slovenskih izseljencev v Nemčiji in njihovo šolanje (Jože Premrov). 20.00: Bernhard: Kmočiada, venček (plošča). 20.10: Nepopolna prehrana — vir bolezni (Štefanija Grudnova). 20.30: Benjamin Ipavec: Tičnik — prva slovenska spevoigra (sodelovali bodo Vekoslav Janko, Mila Kogejeva, Zvonimira

Zupevčeva, Jože Gostič, Akademski pevski kvintet, profesor Lipovšek in radijski orkester; režiser Vekoslav Janko; dirigent Sijanec). 21.30: Koncert radijskega orkestra. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 19. junija: 12.00: Plošča za ploščo hiti. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Plošča za ploščo hiti. 14.00: Vreme. 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). 18.40: Pojmovanje podzavesti v psihoanalizi (profesor Emil Hrovat). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Idrijski večer. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Za vesel konec (igral bo radijski orkester).

× **Zajtrk v cerkvi.** Anglikanska duhovščina se v zadnjem času pritožuje, da ljudje zjutraj premalo hodijo v cerkev. Neki anglikanski vikar v Peterboroughu si je ta nena- vaden pojav razložil na ta način, da verniki zato ne hodijo zjutraj več toliko v cerkev, ker morajo prej poskrbeti za zajtrk. Če bi se našel način, kako zajtrk ne bi več zadrževal ljudi doma, potem bi bila vsa zadeva spet v

redu in cerkve bi bile tudi zjutraj gotovo bolj polne kakor doslej. Pravijo, da so nekateri ta njegov predlog upoštevali in sklenili, da bodo vernikom, ki bodo zjutraj prišli v cerkev, sami poskrbeli za zajtrk. To bi bilo v začetku uvedli samo za vsako drugo nede- ljo v mesecu, da bodo na ta način poizkusili, koliko bo uspeha. Če se bo obneslo, potem bodo to novost uvedli za vsako nedeljo.

× **Dragoceno mišje gnezdo.** V Trbižu je neki mesar dognal, da na nerazumljiv način izginja denar iz njegove blagajne. Ker je sumil, da mu ga krajejo uslužbenci, je sporočil policiji in vpričo neke priče je položil 800 lir v stotakah v predal in ga skrbno zaklenil. Ko je mesar drugi dan pogledal v predal, je bilo samo še 600 lir. Že je mislil dati aretirati svoje uslužbence, ko je neki stražnik iztaknil prav na koncu predala v kotičku mišjo luknjo. Ko so še preiskovali predal, so našli spodaj mišje gnezdo z dvajsetimi miškami. Gnezdo je bilo narejeno iz razglodanih stotakov v vrednosti 2000 lir. Miši so potrebovale tri tedne, da so sestavile to dragoceno zgradbo.

Kupujte domače blago!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Nove vloge

Din 67,000.000.—

Oproščene stare vloge

Din 72,000.000.—

Skupaj

Din 139,000.000.—

Nove vloge vsak čas izplačljive brez vsake omejitve.

Za vse vloge jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Mali oglasi

SLOVENSKO DEKLE

lepa, simpatična blondinka, 26 let stara, z opremo in 40.000.— v gotovini, želi se omožiti. — Informacije s prednakazilom Din 10.— v znakmah daje »Jugotok«, Zagreb, Ilica 31.

GOSPODIČNA

krasna črnka, 25 let stara, s 100 oralov prvostnega posestva in krasnim dvorcem, se želi takoj omožiti. — Informacije s prednakazilom Din 10.— v znakmah daje »Jugotok«, Zagreb, Ilica 31.

SLOVENKA

edinica, 19 let stara, krasna pojava, navajena kmečkega gospodarstva, z Din 150.000.— gotovine, se želi poročiti. — Informacije s prednakazilom Din 10.— v znakmah daje »Jugotok«, Zagreb, Ilica 31.

ZELEZNIŠKI URADNIK

simpatičen, 30 let star, z Din 3.000.— mesečne plače, se želi poročiti. — Informacije s prednakazilom Din 10.— v znakmah daje »Jugotok«, Zagreb, Ilica 31.

KMEČKI SIN

z Din 120.000.— gotovine, 28 let star, se želi priženiti na večje kmečko posestvo. — Informacije s prednakazilom Din 10.— v znakmah daje »Jugotok«, Zagreb, Ilica 31.

POSOJILA NA VKNJIZBO

poroke uradnikom na plačo, trgovcem na mence, nabavlja in daje informacije s prednakazilom Din 10.— v znakmah »Jugotok«, Zagreb, Ilica 31.

GOSTILNO

vzajem takoj na račun na prometnem kraju na Gorenjskem. — Ponudbe na upravo »Domovine« pod »Sprememba«.

OSTANKI IZ MARIBORSKIH TEKSTILNIH TOVARN,

pristnobarvni, brez napak, noben kos izped 3 m in sicer:

Paket »Serija H« z vsebino 16—21 m prima oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serija M« z vsebino 16—21 m pralne blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, crepa in polsvile za bluze in obleke v izbrano lepi sestavi ter

Paket »Serija Z« z vsebino 3—3.20 m do- brega sukna za moško obleko, damski kostum oziroma plašč. Vsak paket poštnine prosto samo Din 136.—.

Serije H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol. Stalna zaloga ostankov finega sukna in kamgarna od Din 62.— naprej. Neprimerno vzajem nazaj in zamenjam. Vzorci stalno na razpolago. Pišite še danes na razpošiljalnico »Kosmos« Maribor, Kralja Petra trg.

MLIN

na štiri kamne in žaga v lepem kraju na Vrhniki, blizu farne cerkve, z 2 sobama in kuhinjo, hlevom in svinjakom. Pripadajoči svet meri 6000 m². Redi se lahko 1 kravo in par prašičev. — Vse to je za nizko ceno na prodaj. Pojasnila daje opekarna Jelovšek, Vrhnika.

ZABELO, SVINJSKO MAST

SIROVO in kuhano maslo, jajca, suhe gobe in vse poljske pridelke kupujejo Senčarjeve trgovine v Mali Nedelji, Ljutomeru in Strigovi Velika zaloga oblačilnega blaga, sešitih obelk in vseh potrebščin, dokler traja zaloga, še po starih nizkih cenah! Ne zamudite kupiti! Zaloga vsakovrstne moke!

HHRANILNE KNJIZICE

prodane ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

HHRANILNE VLOGE

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje vnovčim najkulantneje po najvišji ceni takoj v gotovini A. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14. Telefon 35-10.

Mnogo ceneje in boljše si nabavite vse vrste obelk in perila pri
PRESKER-ju,
SV. PETRA CESTA 14.

KADAR NOGE BOLIJ0

Olajšanje v 30 sekundah

Noge bolijo, otekle so, žulji zbadajo in peko! Evo, lahkega in uspešnega sredstva. Olajšajte takoj svoje težave in rešite se svojih žuljev s korenino vred brez bolečin in brez nevarnosti. Dodajte vroči vodi toliko Saltrat Rodella, da dobi videz mleka. Te čudotvorne soli osvobojujejo kisik. Pomočite svoje bolne, trudne noge v to magično kopel in občutili boste, kako kisik miri vnete živce. Učinkovite soli prodro v znojnice, zmanjšajo otekline ter omeščajo trda mesta in žulje, katere potem lahko odstranite. Pomagajte svojim trpečim nogam in spravite jih v red. Kupite še danes pri svojem tekarnarju zavitek Saltrat Rodella. Uspešni rezultati so zajamčeni.

Rodella, da dobi videz mleka. Te čudotvorne soli osvobojujejo kisik. Pomočite svoje bolne, trudne noge v to magično kopel in občutili boste, kako kisik miri vnete živce. Učinkovite soli prodro v znojnice, zmanjšajo otekline ter omeščajo trda mesta in žulje, katere potem lahko odstranite. Pomagajte svojim trpečim nogam in spravite jih v red. Kupite še danes pri svojem tekarnarju zavitek Saltrat Rodella. Uspešni rezultati so zajamčeni.

NOVOST! SAMO DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura Pravi švicar. stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okvir s plemenito garancijo

Din 49.50

št. 62.301 ista s svetlečimi kazalci in številčnico (Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki ga vam pošlje zaštonj in poštne prosto

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulturna tovarna ur v Švic.

Oglašujte v »Domovini«

Za tople poletne dneve

15.-

18115-1129
Lahki kopalni čevlji iz finega tankega gumiya v beli, modri in rdeči barvi. Stanejo samo Din 15.—

19.-

18965-1127
Za plažo in pesek. Elegantni kopalni čevlji z nizko peto, izdelani v raznih barvah. Stanejo Din 19.—

25.-

41244-4841
Za dečke nenadomestljivi letni čevlji iz močnega platna rjave barve z neuničljivim elastičnim gumijastim podplatom. Otroški Din 15.— in 19.—. Ženski Din 25.—. Moški Din 29.—

29.-

45844-4400
Za dečke najboljša poletna obutev na boso nogo. Močne sandale iz platna z elastičnim gumijastim podplatom. Moške dinarjev 35.—

29.-

35644-31
Najboljši čevlji za dečke-sportnike iz močnega platna in z neuničljivim hrapavim podplatom. Za nogomet, kolo, skavte in turiste so neobhodni, najugodnejši in najcenejši. Din 29.—

49.-

68895-8190
Čevljički za lepe dni k vsaki letni obleki, iz močnega lanenega platna, drap barve z belo paspulo. Stanejo Din 49.—

59.-

1125-9621
Elegantni in lahki damski čevlji iz močnega svilnatoga Lido-platna, drap barve, z okraskom iz modre antilope in usnjenim podplatom. Stanejo Din 59.—

69.-

4975-46547
Močni in lahki trotor čevljički iz boksa z usnjenim podplatom, nizko peto in zaponko. Stanejo samo Din 69.—

79.-

1625-21
Za ulico lahki damski čevlji iz finega rjavega boksa z usnjenim podplatom in polvisoko peto. Din 79.—

89.-

4937-27
Za lepe tople dni bodo k vsakemu svetlemu letnemu oblačilu najbolj pristojali ti čevlji iz finega rjavega boksa, kombinirani z drap platnom. Močan usnjen podplat. Cena samo Din 89.—

79.-

1327-2880
Za letovanje in dopust lahki in elegantni moški letni čevlji iz sivga platna z lakastim okraskom in močnim usnjenim podplatom. Din 79.—

Rata

PRODAM MLIN

z dvema paroma kamnov, nekaj zemljišča tik banovinske ceste. Naslov: Škof Ivan, Gornja Pohanca 5, pošta Zdole — Videm.

IŠČEM KOVAŠKEGA POMOČNIKA

mladega, 20 do 24 let, s podkovsko šolo imajo prednost. Sprejme se takoj. Rudolf Tuma, kovaški mojster, Salkavas št. 50, p. Kočevje.